

Utgiftsområde 21 Energi

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för utgiftsområde 21 Energi som totalt uppgår till ca 3,6 miljarder kronor för 2018. Vidare ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till avgiftsuttag för elberedskapsavgiften och det regeringen i övrigt har föreslagit om de olika anslagen. När det gäller Affärsverket svenska kraftnät tillstyrker utskottet regeringens förslag dels till investeringsplan för perioden 2018–2020, dels till finansiella befogenheter för 2018.

Utskottet har därtill följt upp regeringens resultatredovisning för utgiftsområdet och redovisar i ett ställningstagande sina iakttagelser med utgångspunkt i uppföljningen.

I en reservation (SD) finns ett alternativt förslag när det gäller anslagen inom utgiftsområdet. Företrädarna i utskottet för Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har avstått från att delta i beslutet om anslag och hänvisar i särskilda yttranden i stället till de budgetförslag som respektive parti har lagt fram.

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:1, utgiftsområde 21 Energi.

Tio motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Budgetprocessen i riksdagen	5
Rambeslutsprocessen	5
Uppföljning av regeringens resultatredovisning	5
Betänkandets disposition	6
Utskottets överväganden	7
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 21	7
Inledning	7
Utskottets ställningstagande	8
Anslag inom utgiftsområde 21	15
Inledning	15
Propositionen	16
Motionerna	29
Vissa kompletterande uppgifter	36
Utskottets ställningstagande	40
Reservation	45
Anslag inom utgiftsområde 21 (SD)	45
Särskilda yttranden	50
1. Anslag inom utgiftsområde 21 (M)	50
2. Anslag inom utgiftsområde 21 (C)	52
3. Anslag inom utgiftsområde 21 (L)	54
4. Anslag inom utgiftsområde 21 (KD)	57
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	60
Propositionen	60
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	60
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	62
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och oppositionens förslag till beställningsbemyndiganden	63
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets anslagsförslag	64
<i>Bilaga 5</i>	
Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden	65
<i>Bilaga 6</i>	
Reservanternas anslagsförslag	66
<i>Bilaga 7</i>	
Reservanternas förslag till beställningsbemyndiganden	67

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anslag inom utgiftsområde 21

a) Anslagen för 2018

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 21 Energi enligt utskottets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:1 utgiftsområde 21 punkt 4 och avslår motionerna

2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 7, 18, 30 och 36,

2017/18:2523 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

2017/18:3708 av Rickard Nordin m.fl. (C),

2017/18:3748 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 1,

2017/18:3817 av Maria Weimer m.fl. (L) och

2017/18:3897 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2018 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i utskottets förslag i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:1 utgiftsområde 21 punkt 5.

c) Godkännande av investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät

Riksdagen godkänner investeringsplanen för elförsörjning för 2018–2020 som riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:1 utgiftsområde 21 punkt 2.

d) Finansiella befogenheter för Affärsverket svenska kraftnät

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2018 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:1 utgiftsområde 21 punkt 3.

e) Avgiftsuttag för elberedskapsavgiften

Riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften till högst 255 000 000 kronor under 2018.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:1 utgiftsområde 21 punkt 1.

Reservation (SD)

Stockholm den 23 november 2017

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M)*, Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M)*, Per-Arne Håkansson (S), Josef Fransson (SD), Lise Nordin (MP), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*, Mattias Jonsson (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Said Abdu (L)*, Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD)*, Patrik Engström (S), Jessika Roswall (M)*, Rickard Nordin (C)* och Åsa Eriksson (S).

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2017/18:1 i de delar som gäller utgiftsområde 21 Energi och ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2017/18. Regeringens förslag till riksdagsbeslut samt de motionsyrkanden som behandlas i detta betänkande finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2018 och de avvikelser från dessa som företrädarna för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna föreslår i sina respektive anslagsmotioner. Utskottets förslag till anslagsfördelning för 2018 och till beställningsbemyndiganden finns i bilagorna 4 och 5. I bilaga 6 redovisas den anslagsfördelning som föreslås i en reservation (SD). Därutöver innehåller betänkandet ytterligare två bilagor som gäller bemyndiganden för några av anslagen (bilagorna 3 och 7).

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i processens första steg fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen). Riksdagen har, med bifall till regeringens förslag, bestämt utgiftsramen för 2018 för utgiftsområde 21 Energi till 3 588 354 000 kronor (prop. 2017/18:1, bet. 2017/18:FiU1). I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen inom utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslagen inom utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen), vilket motsvarar det andra och avslutande steget i budgetprocessen.

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen redovisa de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottets beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottets uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden studerat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 21 Energi i budgetpropositionen. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Utskottets överväganden inleds i det nästföljande avsnittet med en redovisning av utskottets uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen. Därefter behandlas regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområdet samt de anslagsrelaterade motförslag som finns i ett antal motioner. I samband med behandlingen av anslagsförslagen tar utskottet också ställning till regeringens förslag som gäller elberedskapsavgiften och Affärsverket svenska kraftnäts investeringsplan och finansiella befogenheter.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 21

Inledning

Hösten 2015 genomförde näringsutskottet en uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2016, utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Uppföljningen omfattade i första hand en översiktlig genomgång och analys av de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Därutöver undersöktes resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat. Syftet med uppföljningen var att ta fram ett fördjupat underlag till näringsutskottets beredning av budgetpropositionen och för utskottets fortsatta dialog med regeringen om utvecklingen av mål- och resultatstyrningen inom näringsutskottets beredningsområde. Utskottets ställningstaganden med anledning av iakttagelserna redovisades i utskottets budgetbetänkanden för respektive utgiftsområde (bet. 2015/16:NU1, bet. 2015/16:NU2 och bet. 2015/16:NU3).

Hösten 2016 följde näringsutskottet sedan upp i vilken utsträckning regeringen hade beaktat och tillgodosett de synpunkter på resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) som utskottet hade redovisat i det närmast föregående årets budgetbetänkande (bet. 2016/17:NU1, bet. 2016/17:NU2 och bet. 2016/17:NU3). Även denna uppföljning resulterade i ett antal förslag till förbättringar inför kommande års resultatredovisningar. Utskottets grupp för uppföljning och utvärdering har även fört en dialog med flera berörda statssekreterare om regeringens resultatredovisning. I juni 2016 och februari 2017 genomförde gruppen möten med statssekreterare Nils Vikmång, Miljö- och energidepartementet för att närmare diskutera resultatredovisningen inom utgiftsområde 21 Energi. I februari 2017 genomförde gruppen även ett möte om resultatredovisningen inom utgiftsområde 24 Näringsliv med statssekreterarna Oscar Stenström, Utrikesdepartementet och Nicklas Johansson, Näringsdepartementet.

Näringsutskottets grupp för uppföljning och utvärdering har följt upp resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2018. Detta år har uppföljningen varit tvädelad. Utöver att liksom föregående år följa upp tidigare framförda synpunkter, har gruppen i år även genomfört en närmare uppföljning av ett anslag per utgiftsområde. Syftet med denna delfördjupning har varit att förtydliga de önskemål som utskottet tidigare har framfört om vikten av att det går att koppla de mål som sätts upp till de medel som avsätts i form av anslag och det resultat som olika anslagsfinansierade insatser genererar i förhållande till målen.

Utskottets ställningstagande

Allmänna iakttagelser

Liksom föregående år vill utskottet inledningsvis framhålla att en klar och tydlig resultatredovisning bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får. Regeringens resultatredovisning är ett viktigt underlag för riksdagens budgetberedning. En utgångspunkt för riksdagens uppföljning av budgetpropositionens resultatredovisning är att det ska vara möjligt för utskottet att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag. Utskottet välkomnar det arbete som pågår med att utveckla den ekonomiska styrningen, och som bidrar till att förbättra resultatredovisningen från regeringen till riksdagen.

Hösten 2015 genomförde näringsutskottet en uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2016, utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Uppföljningen omfattade en översiktlig genomgång och analys av i första hand de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Därutöver undersöktes resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat. Syftet med uppföljningen var att ta fram ett fördjupat underlag till näringsutskottets beredning av budgetpropositionen och för utskottets fortsatta dialog med regeringen om utvecklingen av mål- och resultatstyrningen inom utskottets beredningsområde. Utskottets ställningstaganden med anledning av iakttagelserna redovisades i utskottets budgetbetänkanden för respektive utgiftsområde (bet. 2015/16:NU1, bet. 2015/16:NU2 och bet. 2015/16:NU3). I samband med budgetberedningen hösten 2016 följde utskottet upp i vilken utsträckning regeringen hade beaktat och tillgodosett utskottets synpunkter på resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) för respektive utgiftsområde (bet. 2016/17:NU1, bet. 2016/17:NU2 och bet. 2016/17:NU3).

Näringsutskottet har i samband med budgetberedningen hösten 2017 följt upp i vilken utsträckning regeringen har beaktat och tillgodosett utskottets synpunkter på resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1). Utskottet har därutöver genomfört en fördjupad uppföljning av ett anslag per utgiftsområde. Uppföljningen görs mot bakgrund av att utskottet tidigare noterat att det är svårt att följa sambanden mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag. Utskottets förhoppning är att den fördjupade uppföljningen kan vara ett konstruktivt bidrag i ett fortsatt arbete med att förtydliga den röda tråden i resultatredovisningen.

På ett allmänt plan konstaterade utskottet hösten 2015 att flera iakttagelser inte bara är gemensamma för de tre utgiftsområden som utskottet bereder utan också är giltiga för andra utgiftsområden. Det är också viktigt att påpeka att flertalet av dessa iakttagelser inte ansågs vara specifika för 2016 års budgetproposition. Vidare noterade utskottet att resultatredovisningens struktur skilde sig åt mellan de tre utgiftsområdena. Med anledning av detta ansåg utskottet

det vara berättigat att reflektera över om detta främst avspeglar de tre utgiftsområdenas särarter eller om en mer enhetlig disposition hade varit möjlig att använda för att öka läs- och jämförbarheten. Denna reflektion kvarstod även hösten 2016 och är alltjämt giltig.

Utskottet vill inledningsvis med anledning av årets genomgång av resultatredovisningen framhålla att det är positivt att regeringen numera refererar till utskottets iakttagelser i föregående års betänkande. Generellt har det inom utgiftsområdenas resultatredovisning genomförts vissa förändringar och tillägg jämfört med förra årets budgetproposition, vad gäller både mål, indikatorer och resultatredovisning. Utskottet anser dock alltjämt att det inom samtliga de tre utgiftsområdena är möjligt för regeringen att ytterligare tydliggöra sambanden mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag. Utskottet vill här särskilt uppmärksamma de iakttagelser som görs i det här avseendet under avsnittet Den röda tråden för respektive utgiftsområde.

Utskottet vill därutöver med anledning av årets genomgång av resultatredovisningen framhålla ytterligare några iakttagelser som är gemensamma för samtliga utgiftsområden. Utöver målet för utgiftsområdet presenteras i samtliga utgiftsområden andra mål och prioriteringar som regeringen anger att politiken ska bidra till. Utskottet vill framhålla vikten av att regeringen förtydligar hur de olika målen förhåller sig till varandra och vill även påminna om att regeringen enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

Utskottet ser positivt på att regeringen inom alla de tre utgiftsområdena i större utsträckning än tidigare har valt att visualisera resultatutvecklingen genom att använda olika diagram, företrädesvis linjediagram. Sådana diagram kan i många fall göra det lättare för en läsare att bedöma om resultatutvecklingen är den önskvärda i förhållande till de mål som har beslutats. Utskottet vill även framhålla den allmänna uppfattningen att information i tabeller eller diagram inte bör lämnas okommenterad. Regeringen bör alltså underlätta tolkningen av resultatinformationen genom att i löptexten lyfta fram den del av informationen som är relevant för bedömningen av resultatet i förhållande till de riksdagsbundna målen.

Slutligen anser utskottet att resultatredovisningen skulle bli tydligare om de olika avsnitten renodlades i större utsträckning. I dag förekommer det t.ex. att regeringen redovisar mål under andra rubriker än det inledande målavsnittet och att resultat redovisas tillsammans med presentationen av indikatorerna och under avsnittet analys och slutsatser.

Iakttagelser om utgiftsområde 21 Energi

Målen

Hösten 2015 konstaterade utskottet att energipolitiken präglas av mål som är beslutade på flera olika nivåer. Vidare redovisade utskottet uppfattningen att det ofta är svårt att utläsa hur riksdagens övergripande mål förhåller sig till övergripande EU-mål och till mål som anges på lägre nivåer i målhierarkin. Utskottet påpekade att tydligheten kunde öka om regeringen i budgetpropositionen gör mer direkta och frekventa referenser till de riksdagsbundna målen för att på så sätt göra det lättare för läsaren att återknyta till de överväganden som regeringen och riksdagen har gjort i samband med att målet föreslogs och beslutades. I samband med beredningen av budgetpropositionen för 2017 konstaterade utskottet att regeringen inte hade gjort några nämnvärda förändringar med denna inriktning, och utskottet såg det därför som nödvändigt att återupprepa betydelsen av att det berörda avsnittet ses över när det gäller detta.

Regeringen har i flera budgetpropositioner framhållit att det regelverk som beslutas på EU-nivå är en viktig utgångspunkt för den svenska energipolitiken. Mot den bakgrunden framförde utskottet hösten 2015 att det hade varit klargörande om de energipolitiska EU-målen hade redovisats redan under det inledande målavsnittet. Någon anpassning i linje med utskottets förslag gjordes dock inte i budgetpropositionen för 2017. Utskottet vidhöll därför uppfattningen att det finns beaktansvärda skäl att tydliggöra EU-målen i målavsnittet.

Utskottet konstaterar att regeringen i budgetpropositionen för 2018 nu har gett akt på flera av de synpunkter som utskottet har framfört när det gäller redovisningen av målen, vilket är positivt. Redovisningen av målen har utökats: dels redovisas de tidsavgränsade energipolitiska mål som riksdagen har beslutat (i ett fall med referens till att det omsätter ett mål som Europeiska rådet har beslutat), dels redovisas även EU-målen för energipolitiken. Vidare ser utskottet det som positivt att regeringen efter genomgången av riksdagsbundna mål redovisar det man betecknar ”övriga mål som hänvisas till i denna proposition”. Utskottet noterar emellertid att det i själva resultatredovisningen förekommer ytterligare mål än de som omnämns under denna rubrik, exempelvis målet för elmarknadspolitiken och målet för gasmarknadspolitiken. Enligt utskottet är det även otillfredsställande att det i dessa båda fall inte anges vems målen är och när och var de har beslutats. För värmemarknadspolitiken anges att det är regeringens mål, men det framgår inte i vilket sammanhang regeringen har beslutat om detta mål. Det är dessutom oklart hur dessa tre mål – som alltså nämns för första gången i resultatredovisningsavsnittet – förhåller sig till de övergripande mål som redovisas under rubriken Mål för utgiftsområdet.

Det är således utskottets bedömning att det alljämt återstår viss förbättringspotential när det gäller redovisningen av målen för utgiftsområdet.

Indikatorer och andra bedömningsgrunder

Hösten 2015 ställde sig utskottet positivt till att regeringen hade redovisat ett antal resultatindikatorer som syftade till att underlätta bedömningen av det resultat som har uppnåtts inom utgiftsområdet. Utskottet ansåg även att det var bra att indikatorernas utveckling redovisades över några års tid. I budgetpropositionen för 2017 konstaterade utskottet att redovisningen hade förtydligats och omfattade längre tidsintervall, vilket gjorde det lättare att följa utvecklingen över tid.

I årets budgetproposition har tidsintervallet för de övriga indikatorerna utvidgats, vilket utskottet ser som en förbättring. Vidare ser utskottet det som positivt att regeringen i budgetpropositionen för 2018 på ett tydligare sätt än tidigare anger vilka mål som övriga resultatindikatorer syftar till att följa upp. Det är enligt utskottets uppfattning dock mindre befrämjande för tydligheten att presentationen av indikatorer, vilka de är och varför de har valts blandas med själva redovisningen av resultaten av indikatorernas utveckling. Det hade enligt utskottets uppfattning förbättrat läsbarheten om en kort inledande presentation av indikatorer hade följts av en samlad redovisning av resultat, både vad gäller centrala och övriga resultatindikatorer. Utskottet anser också att regeringen bör sträva efter att använda informationen i tabellerna på ett mer direkt sätt. Tabellerna innehåller mycket information, men denna information kommenteras mycket knapphändigt. Utskottet ser det som mindre meningsfullt att regeringen redovisar resultat i tabeller som inte kommenteras närmare. Tabeller och dess innehåll bör i normalfallet inte fungera som fristående informationsbärare i förhållande till den övriga texten.

I samband med förra årets budgetberedning framförde utskottet även att redovisningen hade kunnat visualiseras på något annat sätt till gagn för en än större tydlighet. Mot denna bakgrund ser utskottet det som positivt att det i årets budgetproposition har tillkommit ett illustrativt linjediagram som visar utvecklingen av centrala resultatindikatorer under perioden 2007–2016. Utskottets allmänna uppfattning är att detta sätt att illustrera resultatutvecklingen med fördel kan användas i större utsträckning i budgetpropositionen.

När utskottet beredde budgetpropositionerna för 2016 och 2017 konstaterades att återkopplingen i resultatredovisningen till de indikatorer som redovisas i de båda tabellerna är begränsad. Utskottet såg en potential för regeringen att med relativt enkla medel länka ihop olika delar av budgetpropositionen på ett sätt som tydliggör sambanden mellan mål och resultat och som gör det lättare att bedöma resultatutvecklingen.

Hösten 2016 konstaterade utskottet att det var oklart hur resultatindikatorerna förhåller sig till det som betecknas ”andra bedömningsgrunder”. Utskottet framförde även uppfattningen att kopplingen mellan målen och det som regeringen anger vara andra bedömningsgrunder var otydlig, vilket gjorde det svårt att bedöma det resultat som redovisas och hur regeringen värderar resultatet i förhållande till relevanta mål. Mot den bakgrunden ser utskottet positivt på att regeringen i budgetpropositionen för 2018 ger en förklaring till regeringens val av s.k. andra bedömningsgrunder. Förklaringsvärdet är emellertid

fortfarande begränsat, och det är mindre klagörande att centrala mål som försörjningstrygghet redovisas i uppräkningsgrunder. Mixen av olika sorters information gör dessutom att redovisningen blir svår att överblicka.

En nyhet i årets budgetproposition är att regeringens samlade bedömning av målpuppfyllelsen av de riksdagsbundna målen följer i direkt anslutning till tabellerna med resultatindikatorer. Placeringen av denna centrala information ter sig enligt utskottet dock som mindre ändamålsenlig. I enlighet med det utvecklingsarbete som sedan ett par år tillbaka pågår inom Regeringskansliet – i dialog med Riksdagsförvaltningen – i syfte att förbättra resultatredovisningen bör strävan bl.a. vara att information ges på rätt plats i resultatredovisningen. Utskottet ser positivt på att regeringen har utvecklat denna samlade bedömning av målpuppfyllelsen och uppfattar denna redovisning som betydelsefull. Utskottet anser dock att denna bedömning borde ligga under ett avsnitt rubricerat Analys och slutsatser, eller kanske ännu hellre under en helt egen rubrik och då med fördel efter själva resultatredovisningen. Alternativt hade vikten av denna samlade bedömning även kunnat motivera en placering allra först i den aktuella delen av budgetpropositionen. Placeringen mitt i underavsnittet Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder gör dessvärre att denna viktiga information lätt missas.

Resultatredovisningen

Hösten 2015 konstaterade utskottet att resultatredovisningsavsnittet i budgetpropositionen i fråga om utgiftsområde 21 Energi var omfattande och att det i inte obetydlig utsträckning bestod av utförliga beskrivningar av olika insatser eller omvärldsfaktorer. Utskottet ansåg att detta leder till att det är svårt att få en överblick och förståelse för vad regeringen anser vara det resultat som har uppnåtts inom utgiftsområdet och hur detta resultat förhåller sig till de mål som riksdagen har beslutat om. Enligt utskottets uppfattning gjorde resultatredovisningens omfattning och mindre stringenta karaktär att den information som riksdagen behöver för sina beslut framträdde mindre tydligt.

Med anledning av budgetpropositionen för 2017 konstaterade utskottet att regeringen inte hade vidtagit några åtgärder som på ett mer påtagligt sätt bidrar till att göra det lättare för riksdagen eller andra att ta till sig resultatredovisningen. Utskottet upprepade därför uppfattningen att resultatredovisningen i första hand bör vara en beskrivning av de faktiskt uppnådda resultaten av genomförda statliga insatser och en bedömning av resultatets förhållande till de riksdagsbundna målen. Mot denna bakgrund ser utskottet det som positivt att regeringen i årets budgetproposition uppmärksammar det utskottet framförde när det gäller resultatredovisningen hösten 2016 och därtill anför att den har försökt tillgodose och bemöta riksdagens ställningstagande och synpunkter. Vidare gör regeringen även en notering om att resultatredovisningen till viss del även omfattar en del centrala omvärldsfaktorer som sägs vara väsentliga för att kunna ge en heltäckande bild av området. Någon motsvarande notering har inte funnits i tidigare budgetpropositioner och kan anses vara ett sätt för

regeringen att tillmötesgå utskottets tidigare synpunkter på svårigheter att särskilja vad som är resultat och vad som är just omvärldsfaktorer i resultatredovisningen. I den efterföljande texten kvarstår dock denna problematik då det i mångt och mycket lämnas åt läsaren att avgöra vad som är att betrakta som ett resultat och vad som kan hänföras till kategorin omvärldsfaktorer.

Resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2018 har samma grundstruktur när det gäller rubriker (mål, resultat, analys och slutsatser) som i budgetpropositionen för 2017, och innehållet under respektive rubrik är fortfarande inte renodlat. Mål blandas med resultat under flera av rubrikerna där resultat främst redovisas i form av myndigheters prestationer och i mindre utsträckning som effekter. Resultaten redovisas dessutom mestadels i löptext och lyfts inte alltid fram i tabeller eller diagram. Utskottet anser inte heller att tydligheten gagnas av att regeringen genomgående avstår från att hänvisa till de tabeller och diagram som finns. Informationen i tabellerna vävs inte in i redogörelsen, och lämnas oftast utan närmare kommentarer. Nya mål introduceras dessutom under flera av rubrikerna. Hänvisningar till riksdagsbeslut eller andra beslutsreferenser saknas. Utskottet vill i sammanhanget dock även lyfta fram det positiva i att regeringen har infogat ett illustrativt diagram för att belysa utvecklingen när det gäller andelen förnybar energi i Sverige. I anslutning till detta hade det också varit rimligt att redovisa andelen förnybar elproduktion i Sverige.

Vidare påpekade utskottet hösten 2015 att det kunde finnas skäl att på ett samlat och mer renodlat sätt redovisa det som skulle kunna betecknas som energipolitikens medel. Utskottet konstaterade att resultatredovisningsavsnittet blir översködligt och att länken energipolitikens medel försvinner när regeringen väljer att redovisa så gott som alla energipolitiska medel under rubriken Resultatredovisning. Trots utskottets påpekande gjorde regeringen inga anpassningar som bidrog till ökad tydlighet i budgetpropositionen för 2017. Även i budgetpropositionen för 2018 omfattar resultatredovisningen i en icke obetydlig utsträckning beskrivningar av regeringens, myndigheters och ibland EU:s insatser. Någon lättidentifierad uppdelning av insatser och deras resultat i form av effekter på de riksdagsbundna målen kan inte skönjas i budgetpropositionen för 2018.

Utskottet har tidigare efterfrågat någon form av redovisning av skatters betydelse som energipolitiskt styrmedel. Utskottet kan konstatera att – liksom i budgetpropositionen för innevarande år – en dylik redovisning alltså lyser med sin frånvaro.

Hösten 2015 förordade utskottet att regeringen skulle se över de avsnitt i resultatredovisningen som betecknas Analys och slutsatser. Utskottet påpekade bl.a. att det i dessa avsnitt genomgående bör föras resonemang om i vilken utsträckning graden av målluppfyllelse har ett samband med statliga insatser eller är ett utfall av andra faktorer. Vidare efterfrågade utskottet en sammanfattande bedömning av målluppfyllelsen för de riksdagsbundna målen. I budgetpropositionen för 2017 hade regeringen lagt till ett stycke med en samlad bedömning, vilket utskottet såg positivt på. Som framgår av det som redan har

redovisats under rubriken Indikatorer och andra bedömningsgrunder ovan har detta avsnitt utvecklats ytterligare i budgetpropositionen för 2018, men dessvärre fått en mindre ändamålsenlig placering i den aktuella delen av propositionen. Tidigare år har utskottet även framhållit värdet av samlade bedömningar i de återkommande avsnitten Analys och slutsatser. I budgetpropositionen för 2018 är det fortfarande så att analyser i bemärkelsen reflektioner om vilka faktorer som styr och genomgång av nya förutsättningar endast förekommer i begränsad uppfattning. Ofta inrymmer avsnittet mer av slutsatser och bedömningar. Sammantaget anser utskottet att det allttjämt finns goda förutsättningar att utveckla avsnitten Analys och slutsatser.

Den röda tråden

Utskottet har under de två senaste åren framhållit värdet av att regeringen kopplar sina bedömningar av måluppfyllelsen till det anslagsförslag inom utgiftsområdet som är kärnan i regeringens budgetförslag. Hösten 2015 underströk utskottet att tydlighet i detta avseende underlättar riksdagens beredning av budgetförslagen. Kopplingen mellan mål, anslag och resultat och vice versa kan utvecklas ytterligare. Utskottet anser att det ska gå att identifiera en röd tråd mellan dessa olika delar i budgetpropositionen.

I syfte att ytterligare tydliggöra denna synpunkt har utskottet i år valt att göra en närmare analys av hur ett specifikt anslag inom utgiftsområdet har redovisats i budgetpropositionen. Inom utgiftsområde 21 Energi har anslaget 1:7 Energiteknik valts.

Av denna analys framgår det sammanfattningsvis att den röda tråden är svår att följa. Den framträder inte i redovisningen av mål och är inte tydlig i redovisningen av resultat. Eftersom det saknas koppling till anslaget i redovisningen av styrande mål kan läsaren i avsnittet Resultat – med en knapphändig koppling till anslaget – inte bedöma om det redovisade är ett mått på måluppfyllelse, om man har missat något eller om det är redovisningen som är bristfällig. Därutöver kan det noteras att regeringen i begränsad utsträckning återknyter till anslaget i resultatredovisningen och då enbart till en äldre budgetproposition. Det anges endast att ”Regeringen införde 2009 ett investeringsstöd (anslag 1:7 Energiteknik) till både privatpersoner och andra aktörer som sätter upp solceller, se förordningen (2009:689) om statligt stöd till solceller. Under 2016 beviljades totalt omkring 267 miljoner kronor i stöd och 139 miljoner kronor utbetalades.” Utskottet anser att det hade varit klagörande om det på ytterligare ställen i resultatredovisningen uttryckligen hade framgått att en viss insats har finansierats med stöd från energiteknikanslaget. Vidare hade det kunnat bidra till ökad förståelse om regeringen hade omnämnt de villkor som den har satt upp för anslaget i form av anslagsposter, däribland information om att huvuddelen av anslaget får gå till solcellsstöd och en mindre del till energilagring.

I budgetförslaget görs ingen återkoppling till resultatredovisningen utan regeringen konstaterar endast att solceller är en förnybar energiteknik som kan bidra med en del av den förnybara el som behövs för att till 2040 uppnå ett

100 procent förnybart elsystem och att regeringen fortsätter att stimulera utbyggnaden av solceller. Enligt utskottets uppfattning borde den fortsatta satsningen tydligare ha motiverats i budgetförslaget med en hänvisning till det aktuella stödets positiva effekter på exempelvis antalet solcellsinstallationer och ökning av installerad effekt. Vidare hade det varit bra om satsningen uttryckligen hade motiverats med hänvisning till att den stora efterfrågan på solcellsstödet har bidragit till att det har uppkommit köer i hanteringen. Inte heller när det gäller energilagring finns någon motivering till fortsatt anslagsfinansiering utan det slås endast fast att regeringen förlänger denna satsning.

Med hänvisning till dessa iakttagelser är utskottets slutsats att det alljämt finns en betydande potential för regeringen att förbättra beskrivningarna i budgetpropositionen av sambanden mellan energipolitikens mål, de medel i form av anslag som avsätts för olika insatser som ska bidra till måluppfyllelsen och de resultat som insatserna genererar i förhållande till målen.

Anslag inom utgiftsområde 21

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 21 Energi i enlighet med vad utskottet föreslår och som framgår av bilaga 4. Utskottets förslag till anslag överensstämmer med regeringens förslag. Riksdagen fastställer även avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften och godkänner de förslag om bemyndiganden som läggs fram i propositionen. Riksdagen godkänner därtill regeringens förslag till investeringsplan för perioden 2018–2020 för Affärsverket svenska kraftnät och bemyndigar regeringen att ge affärsverket finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen har föreslagit för 2018. Slutligen avslår riksdagen samtliga motionsyrkanden som behandlas i avsnittet.

Jämför reservationen (SD) och särskilt yttrande 1 (M), 2 (C), 3 (L) och 4 (KD).

Inledning

Den 22 november 2017 beslutade riksdagen om ramarna för statsbudgetens olika utgiftsområden för 2018 och om en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2019–2020 (prop. 2017/18:1, bet. 2017/18:FiU1). Ramen för utgiftsområde 21 Energi fastställdes till 3 588 354 000 kronor.

I ett yttrande till finansutskottet föreslog näringsutskottet att finansutskottet skulle tillstyrka de berörda förslagen i budgetpropositionen och avstyrka motsvarande motionsyrkanden (yttr. 2017/18:NU1y). I fem avvikande meningar föreslog representanterna i utskottet för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna i stället att finansutskottet skulle tillstyrka respektive partimotioner i de berörda delarna.

Av tabell 1 nedan framgår regeringens och oppositionspartiernas förslag till ram för utgiftsområde 21 Energi för 2018 och motsvarande beräkningar för 2019–2020.

Tabell 1. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelser från regeringen				
		M	SD	C	L	KD
2018 (föreslagen ram)	3 588	-1 235	-905	-150	-900	-683
2019 (utgiftsberäkning)	3 715	-1 290	-930	-127	-972	-684
2020 (utgiftsberäkning)	3 819	-1 525	-935	-71	-1 489	-676

I detta ärende har utskottet att ta ställning till hur den beslutade ramen för utgiftsområdet ska fördelas på olika anslag. Som framgår av betänkandets inledning ska riksdagens ställningstagande till anslag göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Regeringens förslag till fördelning på olika anslag inom utgiftsområdet framgår av tabellen i bilaga 2. I bilagan redovisas också de motförslag som finns i motionerna 2017/18:3897 (M), 2017/18:2523 (SD), 2017/18:3708 (C), 2017/18:3817 (L) och 2017/18:3748 (KD).

Den utgiftsram som riksdagen har beslutat är i regeringens förslag fördelad på tio anslag. Åtta av dessa kompletteras med förslag till bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser som leder till utgifter de kommande åren (se bilaga 3). Dessutom föreslår regeringen att riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften för 2018.

I det följande återges inledningsvis utgiftsområdets omfattning så som det beskrivs i budgetpropositionen. Därefter redovisas de mål som anges för utgiftsområdet samt vissa övriga mål och prioriteringar. Vidare refereras det som regeringen anför i budgetpropositionen under rubriken Energipolitikens inriktning. Därefter redogörs för regeringens överväganden när det gäller vart och ett av de tio anslagen. Sedan redovisas regeringens förslag till beslut om en investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät och om finansiella befogenheter för affärsverket. Även regeringens förslag om nivån på avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften finns med i redovisningen. I det där näst följande avsnittet refereras de motioner som innehåller förslag som direkt gäller anslagen eller som bedöms kunna påverka de föreslagna anslagen.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 21 Energi i budgetpropositionen omfattar frågor om tillförsel, distribution och användning av energi. Energipolitiken bygger på tre grundpelare: att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet.

Ansvar för åtgärderna ligger främst på Statens energimyndighet (Energimyndigheten), Energimarknadsinspektionen och Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät).

Mål för utgiftsområdet

Det övergripande målet för energipolitiken är att på kort och lång sikt trygga tillgången till el och annan energi på konkurrenskraftiga villkor jämfört med omvärlden. Energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. På så sätt främjas en god ekonomisk och social utveckling i hela Sverige. Detta och övriga relevanta mål för energipolitiken framgår av riksdagens beslut i juni 2002 om riktlinjer för energipolitiken (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17).

Riksdagen har beslutat om ett antal energipolitiska mål i enlighet med propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25):

- Andelen förnybar energi ska 2020 utgöra minst 50 procent av den totala energianvändningen.
- Andelen förnybar energi i transportsektorn ska 2020 vara minst 10 procent.
- Energianvändningen ska vara 20 procent effektivare till 2020. Målet uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet med 20 procent mellan 2008 och 2020. Energiintensiteten beräknas som kvoten mellan tillförd energi och BNP i fasta priser (kWh/kr).

De tre sistnämnda målen omsätter de mål som Europeiska rådet beslutade i mars 2007 i nationella mål, dvs. EU:s mål om att 20 procent av den energi som används inom EU ska komma från förnybara energikällor och om att nå 20 procents primärenergibesparing till 2020.

Riksdagen har också beslutat att en samlad energibesparing motsvarande minst 9 procent av det årliga genomsnittet för slutanvänd energi 2001–2005 ska genomföras till 2016 (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25).

Sverige och Norge har sedan den 1 januari 2012 en gemensam elcertifikatsmarknad. För att bidra till det nationella målet om minst 50 procent förnybar energi till 2020 har ett gemensamt mål om att öka den förnybara elproduktionen med 28,4 TWh mellan 2012 och 2020 satts upp. Målet regleras i ett ändringsavtal mellan länderna som trädde i kraft den 1 januari 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1). Det gemensamma målet delas mellan länderna genom att Sverige ska sikta på att annullera elcertifikat motsvarande 15,2 TWh till 2020 och Norge 13,2 TWh.

Sverige har satt upp ett nationellt finansieringsmål till 2020 i linje med det gemensamma målet med Norge. Sveriges mål till 2020 är att finansiera ytterligare 30 TWh förnybar elproduktion jämfört med 2002 i enlighet med riksdagens beslut om regeringens proposition Ambitionsökning för förnybar el och

kontrollstation för elcertifikatssystemet 2015 (prop. 2014/15:123, bet. 2015/16:NU6).

Riksdagen har därefter beslutat om ett nytt mål till 2030 för den förnybara elproduktionen. Målet är att utöka elcertifikatssystemet med 18 TWh till 2030 i enlighet med regeringens proposition Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017 (prop. 2016/17:179, bet. 2016/17:NU20).

Insatser för forskning och innovation på energiområdet ska inriktas så att de kan bidra till att uppfylla uppställda energi- och klimatmål, den långsiktiga energi- och klimatpolitiken samt relevanta energirelaterade miljö kvalitetsmål. Detta enligt riksdagens beslut med anledning av propositionen Forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart energisystem (prop. 2016/17:66, bet. 2016/17:NU9).

Övriga mål och prioriteringar

Under den övergripande rubriken Resultatredovisning redovisas utöver de mål för utgiftsområdet som har omnämnts ovan flera ytterligare mål som har beslutats om av andra än riksdagen eller där det inte uttryckligen framgår vems målen är. Bland de mål som omnämns i denna kategori återfinns energipolitikens pelare, dvs. det övergripande målet om ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Under rubriken Regeringens målsättning anges det kortfattat att målsättningen är 100 procent förnybar energi. Bland de övriga målen omnämns också ramöverenskommelsen om energipolitiken från juni 2016 samt de mål för klimatpolitiken som riksdagen beslutade våren 2017 (prop. 2016/17:146, bet. 2016/17:MJU24).

Energipolitikens inriktning

En långsiktig energipolitik

Inom ramen för den parlamentariskt sammansatta Energikommissionen har regeringspartierna slutit en bred ramöverenskommelse för energipolitikens långsiktiga inriktning tillsammans med Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna.

Regeringen anser att energiöverenskommelsen skapar långsiktiga förutsättningar för tillgången till trygg och hållbar energi till konkurrenskraftiga priser, som i sin tur kan ge nya jobb, nya företag och ökad export. Genom att vara drivande i den globala energiomställningen kan Sverige bidra till både ökad svensk export och till det globala klimatarbetet. Under de kommande åren ska Sverige därför vara drivande för energiomställningen i såväl multilaterala som bilaterala sammanhang.

I budgetpropositionen anger regeringen att den för närvarande arbetar intensivt med att genomföra energiöverenskommelsen, och den har inom ramen för det arbetet bl.a. lagt fram konkreta åtgärder om ett förlängt och utökat elcertifikatssystem, ett antal skatteförändringar och presenterat förändringar

som rör kärnavfallsfonden. Regeringen har för avsikt att fortsätta arbetet med att genomföra energiöverenskommelsen, och regeringen avser bl.a. att återkomma till riksdagen med en proposition för att slå fast de överenskomna målen.

I budgetpropositionen anges vidare att regeringens målsättning är 100 procent förnybar energi. Regeringen framhåller att klimatet är en av mänsklighetens största utmaningar. Förnybar energi och en effektiv energianvändning kan bidra till att lösa klimatutmaningen. Det är regeringens uppfattning att arbetet med dessa frågor på lokal och regional nivå är viktigt och bör fortsätta. Den satsar därför på att förstärka resurserna för energi- och klimatarbetet hos offentliga aktörer på regional och lokal nivå. Satsningarna väntas främja sysselsättning, konkurrenskraft och hållbar regional tillväxt i hela landet.

Regeringen förlänger och utökar det statliga stödet för kommunal energi- och klimatrådgivning och satsar på att uppmuntra och stödja offentliga organ på lokal och regional nivå, såsom kommuner, landsting, samverkansorgan och länsstyrelser, med policyrådgivning för att arbeta strategiskt med energi- och klimatomställningen. Även insatserna för länsstyrelsernas regionala klimat- och energistrategier förlängs och utökas.

Som en del i omställningen till en fossilfri transportsektor och ett mer transporteffektivt samhälle föreslår regeringen en ny satsning för hållbara transportlösningar som främjar att befintliga transporter utnyttjas mer effektivt. Regeringen avser att arbeta med regionala planer för infrastruktur för el och förnybara bränslen i transportsektorn.

Energieffektivisering

För att nå målet om 50 procent effektivare energianvändning, som Energikommisionen föreslår, senast 2030 krävs insatser för energieffektivisering. Regeringen satsar bl.a. på ett nytt program för energieffektivisering i industrin. Satsningen svarar mot energiöverenskommelsens förslag om ett särskilt energieffektiviseringsprogram för den el- och energiintensiva industrin i Sverige. Utöver de stora energieffektiviseringsvinsterna kan sysselsättning och tillväxt gynnas om företagen kan sänka sina energikostnader och öka sin konkurrenskraft.

I enlighet med energiöverenskommelsen har Energimyndigheten fått i uppdrag att formulera särskilda sektorsstrategier för energieffektivisering i samverkan med berörda branscher och myndigheter. Regeringen fortsätter även satsningen Belysningsutmaningen som syftar till att främja klimatvänlig belysning i Sverige.

Ett helt förnybart energisystem

Den förnybara energin ska fortsätta att byggas ut. Regeringen konstaterar att Sverige har goda förutsättningar för förnybar elproduktion och att det är rimligt att Sverige är nettoexportör av elektricitet även på sikt.

Regeringen anser att elcertifikatssystemet är ett effektivt styrmedel för att öka andelen förnybar energi och att systemet är det huvudsakliga styrmedlet

för att främja förnybar elproduktion. Regeringen redovisar vidare uppfattningen att den förlängning och utökning av elcertifikatssystemet som nu genomförs är ett viktigt steg för att kunna nå målet om ett helt förnybart elsystem till 2040. Genom riksdagens beslut om en förlängning och utökning av detta system anser regeringen att utvecklingen av förnybar elproduktion i Sverige främjas ytterligare.

Vidare påpekar regeringen att bioenergi är det största förnybara energislaget och täcker närmare en tredjedel av den svenska energianvändningen. Mot den bakgrunden är bioenergi en central del i regeringens ambitioner om 100 procent förnybar energi.

Regeringen framhåller också nödvändigheten i att bryta transportsektorns fossilbränsleberoende. En omställning av transportsektorn förutsätter en ökad effektivisering och elektrifiering och även en ökad andel hållbara biodrivmedel. I förlängningen ska fordonsflottan vara fossilfri. Utöver förslag om ett s.k. bonus–malus-system, ett reduktionspliktssystem och ändrade skatteregler tar regeringen även fram en nationell strategi för elektrifiering, där elektrifieringens betydelse för att nå fossiloberoende i transportsystemet kommer att vara en viktig del.

Regeringen har även för avsikt att analysera hur biogasens nytta som resurs kan tas till vara på bästa sätt, och hur den kan ges konkurrenskraftiga villkor på både kort och lång sikt. Regeringen avser att analysera marknadsförutsättningarna och långsiktiga styrmedel för svensk biogas.

Solceller är en förnybar energiteknik som kan bidra med en del av den förnybara el som behövs för att till 2040 uppnå ett 100 procent förnybart elsystem. Regeringen fortsätter att stimulera utbyggnaden av solceller. I enlighet med budgetpropositionen för 2016 har investeringsstödet för solceller fått en kraftigt ökad budget även under 2018 och 2019. I budgetpropositionen för 2018 föreslår regeringen att solcellsstödet tillförs ytterligare medel. Då det har uppstått köer i systemet kommer regeringen att se över stödets utformning och ansökningsförfarande i syfte att förenkla dem.

Regeringen gav Energimyndigheten i uppdrag att ta fram ett förslag till strategi för ökad användning av solel i Sverige. Uppdraget har redovisats och remissbehandlats. Regeringen avser att återkomma till eventuella enskilda beslut som denna strategi medför i en samlad hantering av förnybar elproduktion.

Regeringen konstaterar att utbyggnaden av svensk vindkraft fortsätter. För att stödja den goda utvecklingen inrättar regeringen ett stöd till kommuner för att underlätta för vindkraftsetableringar.

Regeringen konstaterar dessutom att vattenkraften spelar en central roll för Sveriges elförsörjning, både som enskild produktionskraft, men också som regler- och balanskraft. Vattenkraften bidrar starkt till ett konkurrenskraftigt energisystem med trygga leveranser av el, och är avgörande för omställningen till ett helt förnybart energisystem.

Energiforskning, innovation och tillväxt

För att uppnå regeringens mål på klimat- och energiområdena behövs en kraftfull och målmedveten satsning på forskning och innovation inom energiområdet. Insatserna ska fokusera på ett tryggt, hållbart och resurseffektivt energisystem och en alltmer tvärsektoriell och tvärvetenskaplig inriktning.

Satsningar på energiforskning kan också bidra positivt till sysselsättning, ekonomisk utveckling och export. Inriktningen för energiforskningspolitiken bygger på riksdagens beslut våren 2017 om att anta förslagen i regeringens proposition Forskning och innovation på energiområdet för ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet (prop. 2016/17:66, bet. 2016/17:NU9).

Regeringen konstaterar att energibranschen inte är jämställd, vilket regeringen anser vara problematiskt. Därför pekade regeringen i den nyssnämnda propositionen på behovet av att Energimyndigheten tar hänsyn till jämställdhetsaspekter på alla nivåer i sitt arbete.

Medborgarnas roll

Regeringen betonar vikten av att energikonsumenterna får möjlighet att stärka sin ställning på energimarknaden och minska sina egna energikostnader. I energiöverenskommelsen slås det fast att de åtgärder som krävs för en fungerande efterfrågeflexibilitet, dvs. att kunderna fullt ut ska kunna delta på elmarknaden, ska genomföras. En utredning arbetar med att identifiera de hinder som kunder i form av hushåll, mindre företag och andra mindre aktörer möter vid energieffektivisering och introduktion av småskalig produktion och lagring av förnybar energi.

Vidare har regeringen gett Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utreda frågor om avkastningen i elnätsregleringen för att säkerställa att avkastningen hamnar på en rimlig nivå. Regeringen framhåller även att det ska säkerställas att kunder med anvisningsavtal har skäliga villkor och att den har för avsikt att följa upp de nya bestämmelser som har införts på området.

Regeringen anser att fler konsumenter bör få möjlighet att bli mer aktiva på elmarknaden och kunna producera sin egen el. Inom Regeringskansliet har det tillsatts en utredning som bl.a. ska utreda förutsättningarna för att låta fler, såsom andelsägare av förnybar elproduktion, få möjlighet att ta del av skattereduktionerna för mikroproduktion av förnybar el eller, om detta inte är möjligt, få motsvarande ekonomiska villkor på annat sätt.

Konsumenterna har också möjlighet att få bidrag för att installera solceller och system för lagring av egenproducerad el. Regeringen konstaterar att arbetet har haft effekt och att allt fler konsumenter producerar sin egen el. I budgetpropositionen anger regeringen att den på olika sätt kommer att fortsätta arbetet med att stimulera möjligheten för konsumenterna att producera sin egen el.

EU och internationellt

Som har redovisats tidigare ska den svenska energipolitiken bygga på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU, dvs. ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Regeringen konstaterar att det för närvarande pågår ett intensivt arbete med att se över EU:s gällande energilagstiftning med syftet att införa en europeisk energiunion. Enligt regeringens uppfattning är det centralt att översynen leder till regelverk som säkerställer att EU når de uppsatta målen på klimat- och energiområdet till 2020 och 2030. Regeringen kommer att vara pådrivande för en progressiv energiunion inom EU.

Vikten av en väl fungerande inre marknad är, enligt vad regeringen anför i budgetpropositionen, en förutsättning för att EU ska kunna nå sina klimat- och energimål på ett kostnadseffektivt sätt. Sverige och Norden har lång erfarenhet av att samarbeta på energiområdet, och det nordiska samarbetet kan enligt regeringen vara en modell för resten av EU.

Regeringens insatser för att främja klimatarbete och exportfrämjande på energiområdet samlas inom satsningen Team Sweden Energy.

Anslag m.m. för 2018

Regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 21 Energi uppgår för 2018 till 3 588 354 kronor, fördelad på tio anslag. För åtta av dessa föreslår regeringen att den ska bemyndigas att kunna ingå ekonomiska förpliktelser som leder till utgifter de kommande åren. Förslagen till bemyndiganden redovisas i bilaga 3. Dessutom föreslår regeringen att riksdagen ska fastställa avgiftsuttaget för elberedningsavgiften för 2018. I det följande redogörs för regeringens förslag till anslag m.m. 2018 för utgiftsområde 21 Energi och mot detta stående förslag.

Anslaget 1:1 Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader får användas för Energimyndighetens förvaltningsutgifter, Fjärrvärmenämnden samt provning och märkning av energirelaterad utrustning. Myndigheten bedriver också viss avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet. Denna avser bl.a. test- och provningsverksamhet samt administrativa tjänster på uppdrag av andra myndigheter. Viss verksamhet vid myndigheten finansieras genom offentligrättsliga avgifter av vilka myndigheten får disponera en viss del. Regeringen föreslår att anslaget ökas med sammanlagt 27 miljoner kronor under 2018. Ökningen motiveras med att Energimyndigheten i större utsträckning ska kunna bistå personal utomlands som är involverad i det globala klimatarbetet eller i arbetet med regeringens exportstrategi. Vidare motiveras anslagsökningen med ett behov av att förstärka myndighetens arbete med frågor kopplade till det civila försvaret inom energiförsörjningsområdet. Utöver detta ökas anslaget för att myndighetens ska kunna etablera en ny informationsplattform om solceller och för att Energimyndighetens uppdrag att samordna arbetet med hållbara transporter utökas.

Anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering m.m. får användas för utgifter för statsbidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning, utbildning av och information till energi- och klimatrådgivare samt stöd till lokalt och regionalt arbete för energihushållning. Anslaget får också användas för utgifter för statsbidrag till teknikupphandling för att utveckla och introducera ny energieffektiv teknik på marknaden samt stöd till energieffektiv teknik. Vidare får anslaget användas för att finansiera insatser för informations spridning, utveckling och spridning av verktyg och metoder samt utredningsinsatser. Åtgärder för att främja lågenergibyggnader, såsom demonstrationsprojekt, och för att utvärdera befintliga och nya lågenergibyggnader får också finansieras genom anslaget. Därutöver får anslaget användas för utgifter som uppkommer vid genomförandet av EU-rättsakter samt annat internationellt samarbete inom energieffektiviseringsområdet och därtill hörande metod-, utvecklings- och utredningsarbete. Anslaget får även användas för att täcka utgifter för utveckling av styrmedel för energieffektivisering samt statlig medfinansiering av nationellt regionalfondsprogram.

Regeringen konstaterar att det för att nå målet om 50 procent effektivare energianvändning som Energikommissionen föreslår senast 2030 krävs insatser för energieffektivisering. Regeringen satsar därför 125 miljoner kronor 2018–2020 på ett nytt program för energieffektivisering i industrin. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 25 miljoner kronor 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget öka med 40 respektive 60 miljoner kronor.

För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Därför föreslår regeringen att den ska bemyndigas att under 2018 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 185 miljoner kronor 2019–2021.

Anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft får användas för utgifter för statsbidrag till teknikutveckling och marknadsintroduktion av storskaliga vindkraftstillämpningar, främjandeåtgärder samt till olika studier av miljöeffekter av vindkraftsetableringar. För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen anser därför att den bör bemyndigas att under 2018 för det aktuella anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 miljoner kronor 2019 och 2020.

Det i särklass största anslaget inom utgiftsområdet är anslaget 1:4 Energiforskning. Anslaget används för att finansiera utgifter och statsbidrag för forsknings-, utvecklings-, demonstrations- och kommersialiseringsinsatser inom energiområdet. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag för att främja utvecklingen av teknik som baserar sig på förnybara energislag och effektiv energianvändning i industriella processer i försöks- eller fullskalanläggningar. Därutöver får anslaget användas för Energimyndighetens arbete med forskningsrelaterade uppgifter, utgifter för utrednings-, utvärderings- och samordningsinsatser inom energiområdet, svenskt och internationellt FoU-

samarbete samt för att uppfylla Sveriges åtaganden inom ramen för ingångna bilaterala energiforskningsarbeten. Våren 2017 ställde sig riksdagen bakom den inriktning för energiforskningen under perioden 2017–2020 som regeringen föreslog (prop. 2016/17:66, bet. 2016/17:NU9). Beslutet påverkar anslagsramarna för 2018–2020.

För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt anser regeringen att det är nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3,45 miljarder kronor 2019–2023.

Anslaget 1:5 Planeringsstöd för vindkraft ska finansiera utgifter för ekonomiskt stöd till kommuner, kommunala och regionala samverkansorgan samt länsstyrelser i syfte att genomföra planeringsinsatser för vindkraft och underlätta för vindkraftens utveckling. Anslaget används även för samordnings- och informationsinsatser för att främja vindkraftsutbyggnad.

Regeringen konstaterar att utbyggnaden av vindkraften i Sverige fortsätter. För att stödja denna utveckling inrättar regeringen ett nytt stöd till kommuner för att underlätta för vindkraftsetableringar. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 70 miljoner kronor per år fr.o.m. 2018 och anslår med hänvisning till detta 85 miljoner kronor för 2018.

För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Bemyndigandet för 2018 föreslås öka med 50 miljoner kronor i förhållande till 2017 i och med det ovan omnämnda förslaget om ett nytt stöd för utveckling av vindkraft i kommuner. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:5 Planeringsstöd för vindkraft besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 miljoner kronor 2019 och 2020.

Ändamålet med anslaget 1:6 Energimarknadsinspektionen: Förvaltningskostnader är att täcka kostnader för den nyssnämnda myndighetens förvaltningsuppgifter. Regeringen föreslår att närmare 121 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2018.

Anslaget 1:7 Energiteknik får användas för att stimulera spridningen av vissa energitekniska lösningar som bedöms ha positiva effekter på klimatet. Anslaget får även användas för de administrativa utgifter som detta medför.

Regeringen konstaterar att solceller är en förnybar energiteknik som kan bidra med en del av den förnybara el som behövs för att uppnå ett 100 procent förnybart elsystem till 2040. Regeringen fortsätter att stimulera utbyggnaden av solceller och föreslår därför i höständeringsbudgeten för 2017 en förstärkning av anslaget med 203 miljoner kronor. I budgetpropositionen föreslår regeringen att anslaget ska ökas med 525 miljoner kronor per år 2018 och 2019 och med 965 miljoner kronor 2020. Regeringen förlänger även satsningen på energilagring och föreslår därför att anslaget ökas med ytterligare 10 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen föreslår därför att den ska bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:7 Energiteknik besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 miljoner kronor för 2019.

Åtgärder som genomförs enligt elberedskapslagen (1997:288) finansieras genom att den som innehar nätconcession enligt ellagen betalar en avgift. Åtgärderna syftar till att förebygga, motstå och hantera sådana störningar i elförsörjningen som kan medföra svåra påfrestningar på samhället och till att tillgodose elförsörjningen vid höjd beredskap. Åtgärderna finansieras genom anslaget 1:8 Elberedskap. Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet och händelser som har visat på samhällets sårbarhet, redovisar regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret under kommande år. För att säkerställa att planeringen för civilt försvar inom energisektorn kan fullföljas och intensifieras ökas anslaget med 3 miljoner kronor från 2018. Regeringen föreslår att anslaget ska uppgå till 258 miljoner kronor under 2018.

För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det, enligt regeringen, nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Bemyndigandet för 2018 föreslås minska med 80 miljoner kronor i förhållande till 2017. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:8 Elberedskap besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 250 miljoner kronor 2019–2022.

Anslaget 1:9 Avgifter till internationella organisationer får användas för just detta ändamål samt för att finansiera utgifter för internationellt samarbete inom energiområdet. Regeringen föreslår att anslaget ska uppgå till drygt 25 miljoner kronor under 2018. Därutöver föreslås att regeringen ska bemyndigas att under 2018 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 36 miljoner kronor 2019 och 2020. Bemyndigandet syftar till att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt.

Anslaget 1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning används för att finansiera länsstyrelsernas arbete med att samordna kommuner, företag och andra aktörer i länet och för att driva utveckling, genomförande, uppföljning och utvärdering av regionala energi- och klimatstrategier. Vidare kan anslaget användas till att finansiera stöd till regionala nätverk och samverkansprojekt för att utveckla och sprida erfarenheter om arbetsmetoder, teknik och annan kunskap kring energi- och klimatomställning i t.ex. miljötillsyn och fysisk planering, samt planeringsstöd för vindkraft (avser kommunernas översiktsplanering).

Regeringen konstaterar att förnybar energi och en effektiv energianvändning kan bidra till att lösa klimatutmaningen och vill därför förstärka resurserna för energi- och klimatarbetet hos offentliga aktörer på regional och lokal nivå. Med hänvisning bl.a. till en satsning på hållbara transportlösningar som främjar att befintliga transporter utnyttjas mer effektivt och till en satsning på

informationsinsatser för barn och unga, föreslår regeringen att anslaget ökas med 65 miljoner kronor 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget öka med 90 respektive 135 miljoner kronor. Föreslagen anslagsnivå 2018 blir därmed 90 miljoner kronor.

För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen föreslår därför att den bör bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 miljoner kronor 2019 och 2020. Förslaget innebär en ökning av det tidigare bemyndigandet med 65 miljoner kronor som en följd av att anslaget har höjts jämfört med nivån för 2017.

Svenska kraftnäts investeringsplan

Svenska kraftnäts förslag till investerings- och finansieringsplan för fyraårsperioden 2018–2021 omfattar åtgärder i stamnätet inklusive utlandsförbindelser och utrustning för elektronisk kommunikation. De planerade investeringarna under perioden 2018–2021 beräknas enligt budgetpropositionen uppgå till högst 15 500 miljoner kronor. Det förslag till investeringsplan som regeringen vill att riksdagen ska ta ställning till omfattar dock bara åren 2018–2020. Den totala investeringsvolymen för treårsperioden uppgår till 11 527 miljoner kronor, vilket framgår om man i budgetpropositionens tabell 2.53 (utg.omr. 21 Energi, s. 68) summerar de totala investeringarna i anläggningstillgångar för åren 2018–2020. Det bör noteras att den information om enskilda projekt som redovisas i budgetpropositionen och som refereras nedan bygger på Svenska kraftnäts förslag, vilket i sin tur förklarar varför det återkommande hänvisas till den ovan omnämnda fyraårsperioden 2018–2021.

När Svenska kraftnät bildades i början av 1990-talet var stamnätet för el i en fas av förvaltning och låga investeringsvolym, vilket har övergått till en fas av omfattande ny- och ombyggnation. Detta innebär en väsentligt ökad investeringsvolym för att öka överföringskapaciteten i Nordeuropa, förbättra driftsäkerheten, förnya befintliga anläggningar, ansluta ny elproduktion, främst i form av vindkraftparker, och för att anpassa stamnätet till förändrade överföringsmönster.

Investeringarna i det svenska stamnätet har därmed ökat kraftigt de senaste åren, och en nivå i storleksordningen 2–5 miljarder kronor per år kommer enligt regeringen att kvarstå under överskådlig tid. Mot bakgrund av att de ökade investeringsvolymerna ställer ökade krav på planering, uppföljning och kontroll i verksamheten har regeringen sedan 2012 gett Svenska kraftnät i uppdrag att redovisa en utvecklad investerings- och finansieringsplan.

I budgetpropositionen (s. 69 f.) redovisas översiktligt de av Svenska kraftnäts investeringsprojekt som var för sig överstiger 100 miljoner kronor. Det konstateras att det under den aktuella perioden kommer att genomföras stora

samtidiga investeringar. Projekten befinner sig i olika faser, vilket gör att säkerheten i bedömningarna av investeringarna varierar. Regeringen understryker därför att redovisningen ska ses som en indikativ plan över Svenska kraftnäts projekt. Under 2018 är många av projekten i planeringsfasen, vilket medför att investeringsnivån för det kommande budgetåret är något lägre än för de övriga åren.

Bland de större projekten kan för det första den s.k. Sydvästlänken nämnas. Sydvästlänken är en ny stamförbindelse från Hallsberg i Närke, via Nässjö, till Hörby i Skåne. Investeringen beräknas uppgå till 7 780 miljoner kronor, varav 341 miljoner kronor belastar fyraårsperioden. Investeringen är Svenska kraftnäts största hittills och befinner sig nu i avslutningsfasen.

Svenska kraftnät har även i samarbete med Ellevio (tidigare Fortum elnät) och Vattenfall utarbetat en ny struktur för Stockholms elnät. Projektet Stockholms ström omfattar drygt 50 olika delprojekt, varav ett antal är aktuella under den kommande fyraårsperioden. Projektet Storstockholm väst innebär en uppgradering av stamnätet genom västra delen av Stockholmsregionen. Investeringen beräknas till 5 900 miljoner kronor, varav 237 miljoner kronor belastar fyraårsperioden.

När det gäller utlandsförbindelser nämns den nya likströmsförbindelsen till Litauen (Nordbalt) som togs i drift under 2016. Vidare planeras en ny 400 kV-ledning mellan Sverige och Finland i norr. Investeringen beräknas uppgå till 1 406 miljoner kronor, varav 120 miljoner kronor belastar fyraårsperioden. Cirka 80 procent av investeringen kommer att finansieras av den finska stamnätsoperatören Fingrid.

Vissa planer finns på att knyta samman Sverige med Tyskland. Projektet Hansa Power Bridge förutsätter dock att interna flaskhalsar söderut i det tyska systemet byggs bort och att den interna överföringsförmågan inom Sverige är tillräckligt stor. Tekniska förstudier pågår och investeringen beräknas för svensk del till 3 200 miljoner kronor, varav 21 miljoner kronor belastar fyraårsperioden.

Utöver de ovan redovisade exemplen på nyinvesteringar i stamnätet konstaterar regeringen att det även finns ett stort behov av reinvesteringar. Regeringen slår fast att stamnätets förmåga att tillgodose kundernas önskemål om överföring inte får minska som en följd av anläggningarnas ökande ålder. De äldsta delarna av 400 kilovoltssystemet är ca 65 år och delar av 220 kilovoltssystemet är ännu äldre. Regeringen framhåller att reinvesteringar i befintliga anläggningar därför är lika viktiga som att investera i nya.

För en närmare beskrivning av övriga större ny- och reinvesteringar hänvisas till ovan omnämnda sidor i budgetpropositionen.

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna Svenska kraftnäts investeringsplan för elförsörjning som en riktlinje för affärsverkets investeringar under perioden 2018–2020. Regeringen anser att investeringsverksamheten inom Svenska kraftnät därmed kan planeras med relativt god framförhållning. Vidare framhåller regeringen att den är medveten om att det kan förekomma tidsmässiga förskjutningar som kan påverka investeringsnivåerna de enskilda

åren. Regeringen har inget att invända mot de överväganden och förslag om verksamhetens mål och inriktning som presenteras i Svenska kraftnäts investeringsplan. Regeringen konstaterar dock att den höga investeringsvolymen ställer krav på planering, analys av resursåtgång samt uppföljning och kontroll i verksamheten. Det är därför regeringens uppfattning att det är betydelsefullt att Svenska kraftnät redovisar ekonomiska bedömningar, motiv för och konsekvenser av investeringar, underlag för prioriteringar och utfall av föregående investeringsplan.

Svenska kraftnäts finansiella befogenheter

Regeringens föreslår att den ska bemyndigas att för 2018

- låta Svenska kraftnät ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret till ett sammanlagt belopp om högst 7 670 miljoner kronor. Regeringen bemyndigas även att för 2018 låta Svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret
- besluta om delägarlån eller borgen om högst 500 miljoner kronor till förmån för bolag i vilka Svenska kraftnät förvaltar statens aktier
- besluta om förvärv och bildande av bolag som ska verka inom Svenska kraftnäts verksamhetsområde intill ett belopp om 20 miljoner kronor samt avyttra aktier intill ett belopp om 20 miljoner kronor
- bevilja lån till företag som bedriver elnätsföretag enligt ellagen (1997:857) som uppgår till högst 700 miljoner kronor.

Bemyndigandet om att låta Svenska kraftnät få rätt att ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret ska främst täcka lånebehovet inom investeringsverksamheten. Regeringens bemyndigande om att låta Svenska kraftnät ge lån till företag som bedriver nätverksamhet enligt ellagen rymms inom den sammanlagda ramen och syftar främst till att finansiera åtgärder, utom drift och underhåll, för att öka elnätets kapacitet och att därigenom underlätta anslutningen av anläggningar för produktion av förnybar el, om det finns särskilda skäl att anta att en sådan anslutning annars inte kommer till stånd. Regeringen kommer att kräva full ersättning för statens risk i samband med borgensteckning eller långivning.

Förvärv av aktier eller bildande av bolag ska ske inom ramen för Svenska kraftnäts verksamhetsområde, och regeringen avser – liksom tidigare – att för 2018 delegera denna rätt till Svenska kraftnät.

Avgiftsinkomster och översyn av Svenska kraftnäts ekonomiska mål

Svenska kraftnät finansierar sin nätverksamhet och balanstjänst genom avgifter. Kostnaderna för att utveckla och förvalta stamnätet betalas framför allt av Svenska kraftnäts nätkunder genom den s.k. effektavgiften som är den ena av stamnätstariffens komponenter. Nättariffens andra komponent, energiavgiften, finansierar verkets kostnader för att ersätta de nätförluster som uppkom-

mer vid överföring av el. Därutöver sker viss finansiering genom s.k. flaskhalsintäkter och transitintäkter. Nätkundernas kostnader har höjts flera gånger under de senaste åren och kommer enligt regeringen även att behöva höjas framöver för att möta affärsverkets höga investeringstakt.

Regeringen redovisar vidare att det pågår en översyn av Svenska kraftnäts ekonomiska mål inom Regeringskansliet bl.a. mot bakgrund av stora omvärldsförändringar och de krav på stora investeringar och därmed kapitalbehov som affärsverket står inför.

Motionerna

Moderaterna

I kommittémotion 2017/18:3897 av Lars Hjärmered m.fl. (M) anförs det inledningsvis att Sveriges välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av en energipolitik som lever upp till behoven och förväntningarna från en omvärld i ständig förändring. Motionärerna anser att den svenska energipolitiken ska värna klimatet, vara ekologiskt hållbar, säkra el till konkurrenskraftiga priser och garantera att el finns när den behövs. Motionärerna befarar dock att regeringens politik i flera avseenden kommer att slå mot både industri och handel i stället för att stödja näringslivet.

Motionärerna konstaterar att regeringens största satsningar på energipolitiken är kraftigt utbyggda solcellssubventioner, kommunala bidrag till energirådgivning, informationsplattformar, planeringsstöd, särskilda vindkraftsstöd m.m. Dessa förslag fokuserar inte på Sveriges största utmaningar på energisidan, nämligen att långsiktigt säkra och tillhandahålla el till internationellt konkurrenskraftiga priser.

När det gäller anslaget 1:4 Energiforskning konstaterar motionärerna att många av morgondagens utmaningar kan mötas med morgondagens teknik. Sverige ligger långt framme på energiteknikområdet. Detta anser motionärerna vara en fördel såväl ur ett klimatperspektiv som för svensk innovation och konkurrenskraft på en global marknad.

Motionärerna betonar att det är viktigt att den svenska energiforskningen fokuseras på att lösa viktiga energiutmaningar och lyfter särskilt fram behovet av att kunna säkerställa att den svenska kärnkraftshanteringen är av högsta klass även i framtiden.

Motionärerna är för och värnar förnybar energi men vänder sig mot att använda skattebetalarnas pengar så generöst som regeringen gör. Sedan tidigare finns det stöd och styrmedel som underlättar för förnybar energiproduktion, exempelvis elcertifikatssystemet och lättnader för mikroproduktion av el. Att lägga ytterligare miljardbelopp till dessa stödsystem är orimligt. Solceller är den enskilt största satsningen regeringen gör på energiområdet. Motionärerna menar att det finns bättre sätt att förvalta svenska folkets skattemedel till förmån för prioriterade satsningar.

Som framgår av tabellen i bilaga 2 är motionärernas samlade anslagsförslag inom utgiftsområde 21 Energi 1 235 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrkande 1).

Sverigedemokraterna

I motion 2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) redovisas en grundläggande inställning till energipolitiken som går ut på att den ska vara inriktad på att säkerställa en långsiktigt konkurrenskraftig och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushållen som näringslivet. Energipolitiken ska syfta till att göra det möjligt för Sverige att upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard.

Motionärerna ser det som viktigt för en nation att ha kontroll över sin energiförsörjning, och mot den bakgrunden anser de att en hög grad av självförsörjning ska prioriteras i arbetet med att uppnå energipolitikens mål. Motionärerna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar.

I motionen föreslås ett tillkännagivande till regeringen om satsningar på kärnteknisk forskning (yrkande 7). Motionärerna anser med hänvisning till att kärnkraften står för nästan hälften av Sveriges elförsörjning att det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid har varit ytterst blygsamt. För att kunna uppnå ny, modern och ännu säkrare kärnkraft i Sverige behövs en hög nationell kompetens, och för detta behövs ökat stöd till kärnkraftsforskningen.

Motionärerna vill även avveckla stödet till solceller (yrkande 18). De pekar på problem med solcellers oregelbundna produktion och att solceller producerar mycket lite el under vinterns mörka och kalla månader. De anser att detta i praktiken innebär att subventionerna till solkraft blir en ren samhällskostnad eftersom ett överskott exporteras på en marknad som inte betalar för subventionerna. Då solceller producerar mycket lite vintertid ersätter de inte någon annan elproduktion eftersom det ändå måste finnas kapacitet att möta behovet av effekt de dagar då efterfrågan är som högst, dvs. under vintermånaderna. Följden blir att det görs investeringar i dubbel kapacitet, vilket motionärerna menar knappast kan ses som vare sig miljövänligt eller samhällsekonomiskt.

Motionärerna konstaterar vidare att det görs betydande satsningar globalt på vätgasdrivna bränslecellsfordon. I Sverige för den tekniken dock en rätt blygsam tillvaro. För att vidareutveckla tekniken och för att få fler pilotanläggningar på plats anser motionärerna att det bör tas fram en vätgasstrategi för Sverige (yrkande 30).

När det avslutningsvis gäller energiforskning återupprepar motionärerna behovet av mer forskning som är inriktad på kärnkraft. De vill satsa på en statligt finansierad forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft med syftet att kunna återanvända det använda kärnbränslet. Motionärerna understryker att framtiden kräver ren energi till rimliga priser och i det perspektivet

måste forskningen på detta område prioriteras. Ett tillkännagivande med denna inriktning efterfrågas (yrkande 36).

I kommittémotion 2017/18:2523 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) slås det fast att Sverige som industrination är beroende av såväl konkurrenskraftiga elpriser som leveranssäkerhet under årets alla timmar. Motionärerna anser att den svenska energipolitiken måste vila på tre ben: leveranssäkerhet, kostnadseffektivitet och miljö. Vidlyftiga subventioner eller oöverlagda skattesanktioner på energimarknaden raserar förutsättningarna för att nå dessa mål. De konstaterar vidare att vattenkraften och kärnkraften utgör basen i det svenska energisystemet. Vattenkraften är en viktig del av Sveriges energimix då den både står för en betydande del av baskraften men också med fördel används för att reglera effektbehovet.

Kärnkraften svarar i sin tur för nästan hälften av Sveriges elproduktion och kommer, enligt motionärerna, inom överskådlig framtid att utgöra grunden för den svenska energiförsörjningen. En avveckling av den svenska kärnkraften skulle utgöra ett direkt hot mot den svenska basindustrin och den svenska ekonomin. Hushållen skulle dessutom riskera att bli drabbade av än högre elpriser och ökad import av elektricitet som i många fall produceras med fossila energikällor. Motionärerna ser därför positivt på en FoU-satsning med inriktning på den svenska kärnkraften. Det bör satsas på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjningssituation för i första hand Sverige.

När det gäller anslagen inom utgiftsområde 21 Energi föreslår motionärerna en ram som är 905 miljoner kronor lägre än den regeringen föreslår. Motionärerna konstaterar att de inte har några solcellssatsningar som motsvarar de regeringen har, och de föreslår därför att den ökning som har gått till Energimyndighetens förvaltningsanslag 1:1 för det ändamålet ska dras tillbaka (–68 miljoner kronor under 2018). Motionärerna avskaffar även anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (–10 miljoner kronor) som ett led i en övergripande energistrategi som syftar till att göra marknadsförutsättningarna mer jämbördiga mellan de olika energislagen. Av samma skäl avskaffar motionärerna anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft (–10 miljoner kronor). Även anslaget 1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning avskaffas (–90 miljoner kronor). Motionärerna konstaterar att detta anslag är kopplat till det investeringspaket kring det s.k. Klimatklivet där regeringen vill skapa förutsättningar för sina ideologiska utgångspunkter.

Motionärerna menar att forskning om nya energilösningar har stor potential att lösa många framtidsutmaningar. Därför föreslår de en ökning av anslaget 1:4 Energiforskning. Ambitionen är att därigenom reducera Sveriges beroende av fossila bränslen och att utveckla den inhemska energiindustrin. Varor och tjänster som växer fram ur svensk energiforskning ska bl.a. bidra till en ökad export, reell tillväxt och internationella marknadsandelar och inte endast vara framtagna för att stimulera visioner som i slutändan inte kan bära sina egna kostnader utan ändlösa subventioner. Motionärerna bryter även ut en del av energiforskningsanslaget (150 miljoner kronor) och skapar ett nytt anslag för

en riktad satsning på en statlig forskningsreaktor kring fjärde generationens kärnkraft. Anslaget storlek bygger på en skrivelse som överlämnades till Vetenskapsrådet och Kungl. Vetenskapsakademien där budgeten var satt till drygt 1,5 miljarder kronor under perioden 2013–2023. Som motiv för det nya anslaget anför motionärerna att eftersom kärnkraften svarar för nästan hälften av den svenska elproduktionen har det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet varit ytterst blygsamt under lång tid. För att kunna uppnå ny, modern och än säkrare kärnkraft i Sverige behövs en hög nationell kompetens, och för detta behövs ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Enligt motionärernas uppfattning kan Oskarshamn vara en lämplig plats för en forskningsreaktor eftersom det använda kärnbränslet finns där i dag och eftersom det är möjligt att återanvända kärnbränsle i de nya reaktorerna. Motionärerna efterfrågar även ett tillkännagivande om att det bör satsas på en forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft (yrkande 2).

Motionärerna anser vidare att man på goda grunder kan ifrågasätta stödet till solceller som finansieras genom anslaget 1:7 Energiteknik, eftersom solceller nästan uteslutande producerar elenergi när Sverige redan har ett stort produktionsöverskott. Motionärerna avskaffar anslaget (–975 miljoner kronor) och konstaterar att det under budgetperioden i regeringens förslag uteslutande ska finansiera investeringsstöd till solceller samt stöd till energilagring.

När det gäller anslaget 1:9 Avgifter till internationella organisationer föreslår motionärerna ett högre belopp än regeringen (+1 miljon kronor) med hänvisning till att Sverige tillsammans med andra kärnkraftsnationer bör delta i det internationella arbetet med att utveckla tekniken för att fler länder ska kunna få tillgång till leveranssäker och ren baskraft. De menar att en snabbare etablering av storskalig kommersiell drift av fjärde generationens kärnkraftverk skulle möjliggöra en utfasning av fossilbränslebaserad kondenskraft såväl som minskade mellanlager av använt kärnbränsle. Sverige bör därför ansluta sig till Generation IV Forum för att tillsammans med andra länder utveckla den nya kärntekniken.

Utöver det ovan beskrivna nya anslaget för en satsning på en forskningsreaktor föreslår motionärerna ytterligare två nya anslag inom utgiftsområdet. Det ena uppgår till 75 miljoner kronor under 2018 och ska finansiera investeringar i produktion av biogas. Motionärerna ser en outnyttjad potential för framställning av metan av olika avfallsprodukter, såsom avloppsslam, matrester, slaktavfall, stallgödsel och annan biomassa. Metan går att använda till både el- och värmeproduktion, men fungerar också utmärkt som fordonsbränsle, vilket gör den extra intressant. Motionärerna vill genom det nya anslaget kunna finansiera ett utökat investeringsstöd för biogasen och marknadsintroduktion av ny teknik på området.

Det andra nya anslaget (100 miljoner kronor under 2018) som föreslås ska gå till att utveckla en vätgasstrategi. Satsningar på vätgas görs i många andra länder men i Sverige för tekniken en rätt blygsam tillvaro. Genom det nya anslaget vill motionärerna att fler pilotanläggningar ska komma på plats i syfte

att bygga upp en infrastruktur för såväl lättare som tyngre fordon samt för att vidareutveckla tekniken inom ramen för en svensk vätgasstrategi.

Centerpartiet

I kommittémotion 2017/18:3708 av Rickard Nordin m.fl. (C) slås det inledningsvis fast att Centerpartiet står bakom den parlamentariska Miljömålsberedningens förslag om att Sverige 2045 ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser. Centerpartiets mål är därutöver att Sveriges energisystem ska vara helt förnybart till 2040. Motionärerna framhåller att en utbyggnad av den förnybara energiproduktionen är nödvändig även fortsättningsvis för att detta mål ska kunna uppnås. Motionärerna lyfter samtidigt fram att Sverige har unika förutsättningar att klara detta, vilket inte minst syns i den växande produktionen av sol- och vindel, som tillsammans med vattenkraft och biokraft utgör basen i ett robust och helt förnybart energisystem.

I motionen föreslås förstärkningar av villkoren för att producera förnybar energi och miljövänliga bränslen även om ramen för utgiftsområdet föreslås bli drygt 150 miljoner kronor lägre än den regeringen föreslår. Anslaget 1:1 Statens energimyndighet föreslås minska med 18 miljoner kronor 2018 till följd av att anslagsnivån återställs från en tidigare anslagshöjning. Anslaget 1:4 Energiforskning föreslås minska med 10 miljoner kronor 2018, också som en följd av att anslagsnivån återställs från en tidigare anslagshöjning avseende ett forum för smarta elnät. Anslaget 1:5 Planeringsstöd för vindkraft föreslås minska med 70 miljoner kronor 2018 eftersom regeringens förslag om ett nytt stöd till kommuner för vindkraftsetableringar avvisas.

När det gäller anslaget 1:7 Energiteknik föreslår motionärerna att det ska minskas med 10 miljoner kronor 2018 eftersom de avvisar regeringens förslag om ökat stöd till energilagring och i stället står bakom Centerpartiets satsning på området. Anslaget föreslås öka med 50 miljoner kronor 2018 till följd av Centerpartiets förslag om att öka stödet till energilagring samt bredda det till att omfatta fler tekniker.

Motionärerna avvecklar anslaget 1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning eftersom de avvisar regeringens förslag om energi- och klimatarbete, hållbara transportlösningar och informationsinsatser riktade till barn och unga.

Centerpartiet föreslår även en lägre pris- och löneuppräkningstakt. Inom detta utgiftsområde påverkas anslagen 1:1 Statens energimyndighet och 1:6 Energimarknadsinspektionen.

Liberalerna

I Liberalernas kommittémotion 2017/18:3817 av Maria Weimer m.fl. sägs det att liberal energipolitik fokuserar på en säker och effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser. Motionärerna påpekar vidare att låta kärnkraft, vattenkraft, vindkraft och solkraft konkurrera

på egna meriter är grunden för en liberal och fungerande energimarknad. Visionen för energipolitiken bör vara en långsiktigt hållbar och klimatneutral energiförsörjning med högsta möjliga försörjningstrygghet och energisäkerhet, där näringsliv och privatpersoner kan lita på en trygg elförsörjning med hög leveranssäkerhet till rimliga priser under årets alla dagar.

Motionärerna håller sig neutrala mellan olika energislag – så länge de är fossilfria – och vill därför avskaffa elcertifikatssystemet. De ser det som samhällsekonomiskt betydligt billigare att bestraffa den elproduktion som ska bort än att subventionera den som ska in.

Motionärerna är vidare kritiska till den energiöverenskommelse som har ingåtts mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna. De anser att överenskommelsen är dyr, att den är dålig för Sverige och att den saknar klimatnytta. De är dock positiva till att effektskatten avskaffas och att fastighetsskatten på vattenkraft sänks.

Motionärerna ser stora fördelar med att öka sammankopplingen av elnäten i Norden och Europa. Sammantaget leder det till lägre kostnader och bättre miljöprestanda. Genom export av fossilfri el till EU-grannar kan Sverige medverka till klimatomställningen. Utbyggnaden av elproduktion och överföringskapacitet måste dock gå hand i hand. För att Sverige ska kunna exportera el måste det också finnas någon som kan och vill importera. Motionärerna anser att det behövs strategier och samverkan med berörda länder. Genom export av fossilfri el bidrar Sverige även till våra grannars energisäkerhet och minskar deras beroende av osäkra energileverantörer.

Motionärerna konstaterar att regeringen genom sin politik aktivt har drivit på för stängningar av kärnkraftsreaktorer som genererar utsläppsfri el till både Sverige och våra grannländer. Detta har ökat Sveriges beroende av oljeeldning, eftersom effektreserven måste förlängas då den garanterar tillgången till el under kalla vinterdagar. Regeringens löfte om att ställa miljökrav på effektreserven har dock inte infriats.

Utbyggnaden av förnybar elproduktion ska drivas av marknaden och byggas när den behövs och där den behövs. Förnybar energi ska vara ett medel för att uppnå billig och miljövänlig elproduktion och inte vara ett mål i sig själv. Motionärerna konstaterar att det finns en stor efterfrågan och potential att fortsätta bygga ut sol-, vind-, vatten- och vågkraft och de ser gärna olika regelförenklingar för att underlätta utvecklingen.

Motionärerna motsätter sig det de betecknar regeringens ineffektiva subventioner för installation av solpaneler eftersom dessa subventioner stoppar utvecklingen genom långa väntetider och krånglig administration. Dessutom bidrar de till att företagen slipper pressa priserna. För 2018 innebär det att 525 miljoner kronor på anslaget 1:7 Energiteknik avstyrks. Motionärerna förordar i stället en översyn av skatte- och bygglovsreglerna på området.

Motionärerna framhåller vidare att regeringen gör en rad prioriteringar som Liberalerna är kritiska till. Det handlar bl.a. om att skattemedel läggs på subventioner till planering eller marknadsintroduktion av vindkraft. Vidare föreslår regeringen sekondering av personal utomlands, samordning av hållbara

transporter och informationsplattform för solceller. För 2018 avstyrks därmed anslaget 1:5 Planeringsstöd för vindkraft (–85 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag) och anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft i sin helhet (–10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag). Motionärerna sänker även anslaget 1:1 Statens energimyndighet med 70 miljoner kronor för 2018.

Motionärerna anser vidare att kommunala energi- och klimatrådgivare ska bekostas inom ramen för befintliga medel. Detsamma gäller lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning. För 2018 föreslår motionärerna därför en nivå på anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering som är 150 miljoner kronor lägre än den regeringen föreslår. För anslaget 1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling föreslås en nivå som är 65 miljoner kronor lägre än den regeringen föreslår.

Med en allt större andel förnybar energi ökar behovet av lagring och flexibilitet i energisystemet. Motionärerna ser därför positivt på att regeringen under anslaget 1:7 Energiteknik avsätter 10 miljoner kronor för energilagring. De vill dock öka satsningen och föreslår att ytterligare 5 miljoner kronor avsätts för detta ändamål under det nyssnämnda anslaget.

Liberalerna föreslår avslutningsvis att pris- och löneuppräkningsområdet för 2018–2020 justeras ned med 20 procent årligen. På detta utgiftsområde påverkas anslagen 1:1 Statens energimyndighet och 1:6 Energimarknadsinspektionen.

Som framgår av tabellen i bilaga 2 är motionärernas samlade anslagsförslag för utgiftsområdet 900 miljoner kronor lägre än regeringens förslag för 2018.

Kristdemokraterna

En trygg och säker energiförsörjning är en viktig motor i Sveriges ekonomi och avgörande för välfärden, sägs det inledningsvis i kommittémotion 2017/18:3748 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Motionärerna framhåller att svenska företag och konsumenterna ska kunna lita på att det finns en stabil och pålitlig elförsörjning. Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden är av stor vikt för de svenska jobben och den svenska konkurrenskraften.

Motionärerna förordar en energipolitik som grundar sig på förvaltarskaps-tanken, där de ändliga resurserna förvaltas i stället för att förbrukas. Energipolitiken ska därför möjliggöra för kommande generationer att leva och verka i ett hållbart samhälle. Motionärerna förespråkar en fri och öppen elmarknad med ökad konkurrens till nytta för kunderna. De vill säkerställa långsiktiga spelregler i energipolitiken genom att bygga ut den förnybara energiproduktionen, fasa ut fossila bränslen och ge förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Motionärerna vill bl.a. satsa på att bygga ut laddinfrastruktur för elbilar, ökar klimatbiståndet till FN:s gröna klimatfond och de vill sänka skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer.

Motionärerna vill vidare se en mångfald av förnybar energi inom transportsektorn, industrin, uppvärmningen och elproduktionen. De strävar efter ett

energisystem som innehåller såväl storskaliga som småskaliga element anpassade till lokala och industriella behov.

För att kunna uppnå miljömålen om minskade koldioxidutsläpp och energieffektivisering vill de se ökade investeringar av såväl offentligt som privat kapital i långsiktigt hållbara energislag som bl.a. vindkraft, vattenkraft, bioenergi, solenergi och geoenergi. Sverige ska på sikt ha ett energisystem som bygger på 100 procent förnybar energi.

Motionärerna konstaterar att Kristdemokraterna har verkat för en bred blocköverskridande överenskommelse om energipolitiken inom den tillsatta parlamentariska Energikommissionen, och att en sådan uppgörelse bygger vidare på Alliansens historiska energiuppgörelse från 2009. I juni 2016 kom den nya energiöverenskommelsen till stånd mellan fem riksdagspartier. Behovet av en snabb lösning för att kunna bevara den befintliga kärnkraften genom avveckling av effektskatten, gjorde att överenskommelsen var nödvändig för den svenska industrin och bra för Sverige. Arbetet med att följa upp energiöverenskommelsen har pågått sedan den slöts, och kommer att fortsätta tills alla utlovade åtgärder är framlagda till riksdagen för beslut.

Motionärernas samlade anslagsförslag för utgiftsområdet är 683 miljoner kronor lägre än regeringens förslag för 2018. Utan närmare motiveringar i motionen avvecklar motionärerna anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (–10 miljoner kronor). Anslaget 1:5 Planeringsstöd för vindkraft läggs på en lägre nivå än vad regeringen har föreslagit (–50 miljoner kronor). Anslaget 1:7 Energiteknik sänks också jämfört med regeringens förslag (–535 miljoner kronor), liksom anslaget 1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling (–65 miljoner kronor). Utöver detta föreslår motionärerna lägre anslagsnivåer än regeringen när det gäller anslaget 1:1 Energimyndigheten (–22 miljoner kronor) och anslaget 1:6 Energimarknadsinspektionen (–1 miljon kronor).

Vissa kompletterande uppgifter

Stöd till installation av solceller

Sedan 2009 finns ett statligt stöd för installation av solceller. Stödet riktas till såväl företag och offentliga organisationer som till privatpersoner. Stöd kan fås för installation av alla typer av nätanslutna solcellssystem och solel/solvärmehybridssystem.

Från och med den 1 januari 2015 är stödnivån maximalt 30 procent till företag och högst 20 procent till övriga. Stödnivån beräknas utifrån de stödberättigade installationskostnaderna. Högsta möjliga stöd per solcellssystem är 1,2 miljoner kronor, och de stödberättigande kostnaderna får maximalt uppgå till 37 000 kronor plus moms per installerad kilowatt elektrisk topp effekt. Stödet är rambegränsat, vilket innebär att det bara kan ges så länge de avsatta pengarna räcker. Installationen ska vara slutförd senast den sista december 2019.

Enligt försäljningsstatistik som Energimyndigheten presenterade i oktober 2017 växte solcellsmarknaden med 63 procent under 2016 jämfört med de 48,4

MW som installerades under 2015. Av statistiken framgår också att priset på solcellsanläggningar fortfarande sjunker.

Som framgår av referatet av budgetpropositionen ovan har det uppstått köer i systemet, och regeringen kommer att se över investeringsstödet utformning och ansökningsförfarande i syfte att förenkla dem.

I november 2017 meddelade regeringen också att den planerar att höja stödandelen för privatpersoner till 30 procent av godkända kostnader. En revidering av förordningen om stöd till solceller kommer att beslutas när budgetpropositionen har beslutats av riksdagen. Regeringens plan är att den nya stödnivån för privatpersoner ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Riksrevisionen genomför för närvarande en granskning av det samlade stödet till solenergi. Syftet med granskningen är att bedöma om det på ett samhällsekonomiskt och effektivt sätt har bidragit till EU:s och riksdagens mål inom klimat- och energipolitiken. Granskningen ska även bedöma om regeringen och de ansvariga myndigheterna har utarbetat och presenterat samhälls-ekonomiska analyser om det samlade stödet till solenergi så att riksdagen har fått ett fullgott och transparent beslutsunderlag. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i en rapport med planerad publicering i slutet av november 2017.

Vätgas

Våren 2017 behandlade utskottet ett förslag motsvarande det nu aktuella i motion 2017/18:899 (SD) om en vätgasstrategi (bet. 2016/17:NU14). Utskottet redovisade då bl.a. att Energimyndigheten i februari 2017 beslutade att finansiera ett fyraårigt forskningsprojekt om sammanlagt 99 miljoner kronor som bl.a. syftar till att undersöka möjligheterna att kunna ersätta kol och koks med vätgas i den svenska järn- och stålindustrin.

Vidare redovisades det att Tillväxtanalys i december 2016 presenterade en studie över hur vätgas har utvecklats som energibärare i några länder (Vätgas kan bli stort – Men hur ska den framställas och vem är användaren? Svar direkt 2016:27). I studien slogs det fast att vätgas kan bli en allt viktigare energibärare i Sverige. Inte minst om projekt som syftar till att ersätta kol med vätgas i stålproduktion blir framgångsrika. Vätgas kan också komma att växa inom andra områden. Detta gäller inte minst i kombination med bränsleceller som reservkraft. Många fordonstillverkare ser bränsleceller med vätgas som ett komplement till den pågående elektrifieringen av transportsektorn.

Utöver detta redovisades också att Vattenfall och Preem i mitten av mars 2017 meddelade att de hade tecknat en avsiktsförklaring om att undersöka möjligheterna att använda klimatsmart vätgas i tillverkningen av biodrivmedel i stor skala för den svenska marknaden. Företagen kommer även att se över möjligheten att producera vätgas genom att utnyttja vatten- och vindkraft.

I sitt ställningstagande refererade utskottet de ovan omnämnda satsningarna på vätgasområdet men menade samtidigt att det inte såg något påtagligt behov

av en särskild strategi för utvecklingen på vätgasområdet i Sverige. Det då aktuella motionsyrkandet avstyrktes.

Forskningsreaktor och kärnenergiforskning

År 2012 skickades en gemensam skrivelse till Utbildningsdepartementet från Uppsala universitet, Kungliga Tekniska högskolan (KTH) och Chalmers där man föreslog en infrastruktursatsning på kärnkraftsforskning. Förslaget motogs med skepsis av bl.a. Vetenskapsrådet och Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) vilket utskottet har redovisat tidigare (se bl.a. bet. 2016/17:NU3 och bet. 2016/17:NU9).

Riksdagen har under de senaste åren vid flera tillfällen behandlat förslag om satsningar på en forskningsreaktor. Utskottet har vid dessa tillfällen avstyrkt motionerna i de berörda delarna och framhållit att det inte ser några skäl att förordna särskilda satsningar på kärnenergiforskning eller på omfattande investeringar i forskningsinfrastruktur på detta område som exempelvis en särskild forskningsreaktor (se bl.a. de betänkanden som anges i föregående stycke).

I februari 2017 avstyrkte utskottet ett antal mer allmänt hållna yrkanden om kärnenergiforskning i samband med riksdagens behandling av regeringens energiforskningsproposition (prop. 2016/17:66, bet. 2016/17:NU9). Utskottet hänvisade till att kärnkraft inte är en förnybar energikälla, och i ljuset av målsättningen att hela den svenska elproduktionen ska vara förnybar senast 2040 ansåg utskottet att det på sikt inte finns någon plats för kärnkraften i det svenska kraftsystemet. Utskottet konstaterade också att kärnkraftsproduktion är behäftad med risker och svårösta frågor förknippade med hantering och förvaring av det utbrända kärnavfallet. Utskottet underströk att energiforskningens fokus även fortsättningsvis ska ligga på forskning och utveckling av förnybar energiproduktion. Samtidigt framhöll utskottet att det inte hade några invändningar mot att medel från andra finansieringskällor används för forskning och utveckling på kärnenergiområdet. Utskottet poängterade dock att det är upp till dessa finansörer att göra nödvändiga prioriteringar inom de ramar som har dragits upp av statsmakterna.

I det sammanhanget kan det nämnas att det KTH-avknoppade företaget Blykalla utvecklar en prototyp för en blykyld fjärde generationens reaktor. Reaktorn kallas Sealer (Swedish Advanced Lead Reactor) och utnyttjar energiinnehållet i kärnbränslet upp till hundra gånger mer än i dagens stora kärnkraftverk eftersom kärnbränslet återanvänds flera gånger. Reaktorn ska ha en livslängd på 30 år, och under den tiden behöver inte nytt bränsle fyllas på.

Svenska kraftnäts nätutvecklingsplan

I den s.k. Perspektivplan 2025 som antogs 2013 beskrev Svenska kraftnät utmaningarna i utvecklingen av det svenska stamnätet på 10 till 15 års sikt. Syftet var att öka transparensen i nätplaneringen och att ge elmarknadens aktörer

möjlighet att påverka denna, men också att redovisa verkets långsiktiga prioriteringar.

Med utgångspunkt i Perspektivplanen antog Svenska kraftnät i november 2015 en tioårsplan för det svenska stamnätet – Nätutvecklingsplan 2016–2025. I planen redovisar affärsverket i detalj de utmaningar och investeringar som väntar i det svenska stamnätet på tio års sikt. Nätutvecklingsplanen ligger till grund för affärsverkets fortsatta investeringar och ska tjäna som utgångspunkt för Svenska kraftnäts bidrag till nästa europeiska tioåriga utvecklingsplan. Avsikten är att planen ska uppdateras vartannat år.

I nätutvecklingsplanen konstateras också att flera förutsättningar redan har hunnit förändras sedan Perspektivplan 2025 presenterades. Det gör att vissa revideringar av perspektivplanen ingår i nätutvecklingsplanen.

I oktober 2017 presenterade Svenska kraftnät en remissversion av ett förslag till systemutvecklingsplan för perioden 2018–2027. Genom att ta fram en systemutvecklingsplan vill affärsverket göra det tydligt att fokus ligger på den framtida utvecklingen av hela kraftsystemet och inte bara på stamnätet. Förslaget till systemutvecklingsplan omfattar därför en kombination av åtgärder som innebär en förbättring av systemets stabilitet och marknadsförändringar, men även nätutveckling.

I förslaget till systemutvecklingsplan konstaterar affärsverket att det sedan den ovan omnämnda nätutvecklingsplanen publicerades i slutet av 2015 har skett ett antal förändringar i nätutvecklingsprojektet. Bland dessa märks att Svenska kraftnäts styrelse i maj 2017 beslutade att avsluta arbetet med den tidigare planerade nya förbindelsen till Gotland. Det huvudsakliga skälet till beslutet var att den samhällsekonomiska nyttovärdesanalysen visade att kostnaderna för kabeln väsentligt överstiger de olika nyttovärden som den skulle ge. Projektet är efter beslutet i stället inriktat på systemförstärkningar, och investeringsbudgeten är 756 miljoner kronor lägre än den som ingick i Svenska kraftnäts förslag till investeringsplan.

Riksrevisionens granskning av förutsättningarna för säker kraftöverföring

Riksrevisionen har genomfört en effektivitetsgranskning av förutsättningarna för en säker kraftöverföring. Fokus låg på Svenska kraftnät och på affärsverkets investeringar i stamnätet. Riksrevisionen granskade regeringens styrning av Svenska kraftnät och hur affärsverket har styrt verksamheten mot en stabil elförsörjning, till samhällsekonomiskt försvarbara kostnader.

Resultatet av granskningen publicerades i en rapport i slutet av november 2016. Regeringen har därefter i mars 2017 redovisat sin syn på Riksrevisionens rapport i en skrivelse till riksdagen (skr. 2016/17:148). I skrivelsen konstaterade regeringen att Riksrevisionens samlade slutsats är att regeringens styrning av Svenska kraftnät behöver utvecklas och att styrelsens roll i investeringsbesluten delvis är oklar. Bristerna avser utformningen av finansie-

ringsmodellen för Svenska kraftnät samt Svenska kraftnäts uppdrag, styrelsearbete och beslutsunderlag i form av bl.a. samhällsekonomiska analyser. Detta riskerar att inverka negativt på effektiviteten, och i förlängningen kan bristerna bidra till högre kostnader för de svenska elnätskunderna.

I skrivelsen redovisar regeringen att den även fortsättningsvis avser att löpande utveckla styrningen, slutföra den pågående översynen av Svenska kraftnäts ekonomiska mål och ge ett uppdrag till Energimarknadsinspektionen om samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar. Vidare avser regeringen att komplettera Svenska kraftnäts instruktion i fråga om att bedöma förutsättningarna för att långsiktigt upprätthålla kraftbalansen och följa upp hur Svenska kraftnäts styrelse hanterar Riksrevisionens rekommendationer till styrelsen.

Utskottet behandlade regeringens skrivelse i juni 2017 (bet. 2016/17:NU21). Utskottet konstaterade inledningsvis att regeringens skrivelse och Riksrevisionens granskningsrapport är viktiga underlag för att riksdagen ska kunna följa styrningen av Svenska kraftnät i genomförandet av energiomställningen.

Vidare framhöll utskottet vikten av att utbyggnaden av överföringssystemet för el ställs i relation till vad som är samhällsekonomiskt försvarbart och att det därmed är av stor vikt att de samhällsekonomiska analyser som ligger till grund för Svenska kraftnäts investeringsplaner är av hög kvalitet. Givet den översyn som pågår av den svenska energipolitiken och den komplexitet och osäkerhet som finns kring utvecklingen på elmarknaden som bl.a. Energikommissionen ger uttryck för, ansåg utskottet att det kan finnas anledning att ge en fristående aktör i uppdrag att parallellt med Svenska kraftnät genomföra samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar vid nätinvesteringar. Detta för att säkerställa att det uppstår god kostnadseffektivitet vid nätutbyggnad och komplettera de samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar som Svenska kraftnät i dag har ansvar för att utföra. Utskottet ansåg därför att regeringen bör utreda behovet av att en fristående aktör utför samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar vid nätinvesteringar som ett komplement till de samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar som Svenska kraftnät i dag ansvarar för att utföra och återkomma till riksdagen. Utskottet föreslog ett tillkännagivande från riksdagen med denna innebörd.

Utskottet föreslog även ett tillkännagivande om att Svenska kraftnät återkommande ska se över effektsituationen på några års sikt.

Utskottets ställningstagande

Energipolitiken har en avgörande roll i byggandet av ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är helt beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Utskottet anser i likhet med regeringen att klimatfrågan är en av mänsklighetens

största utmaningar. Förnybar energi och en effektiv energianvändning är viktiga medel i kampen för att bemästra den utmaning som hotet mot klimatet innebär.

Under de senaste två åren har det pågått ett intensivt arbete med att försöka skapa en bred energipolitisk uppgörelse. I juni 2016 slöts sedermera en sådan överenskommelse mellan regeringspartierna, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna och i januari 2017 överlämnade den parlamentariskt sammansatta Energikommissionen sitt slutbetänkande. Utskottet noterar att regeringen arbetar med att genomföra energiöverenskommelsen och att den avser att återkomma till riksdagen med en proposition för att slå fast de energipolitiska mål som man har enats om inom ramen för energiöverenskommelsen. Utöver detta noterar utskottet att regeringen har formulerat en egen ambitiös målsättning med innebörden att energiproduktionen ska vara 100 procent förnybar.

Utskottet välkomnar de olika energipolitiska insatser som regeringen redovisar i budgetpropositionen. Det gäller exempelvis insatser för att öka produktionen och användningen av förnybar energi samt olika åtgärder som syftar till att stimulera en effektivare energianvändning. Genom sådana satsningar skapas det förutsättningar för minskade utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar, och grunden läggs för en utveckling mot ett hållbart energi- och transportsystem.

El är en mycket viktig energibärare i det svenska energisystemet. När det gäller produktionen av förnybar el är det med Norge gemensamma elcertifikatssystemet det viktigaste styrmedlet. Utskottet ser den förlängning och ökning av elcertifikatssystemet som riksdagen har beslutat om under 2017 som ett mycket betydelsefullt steg för att ytterligare stimulera utbyggnaden av den förnybara elproduktionen.

Utöver att stimulera utbyggnaden av den förnybara elproduktionen genom elcertifikatssystemet finns även andra stödformer, exempelvis ett särskilt statligt investeringsstöd för utbyggnad av solceller. Utskottet ser positivt på att regeringen föreslår ett fortsatt och utökat investeringsstöd med denna inriktning. Detta gagnar inte bara utvecklingen av en energiteknik med stor potential utan stimulerar även mindre elkonsumenter att producera sin egen el och att även kunna sälja ett eventuellt överskott ut på nätet. Förslaget i motion 2017/18:899 (SD) om att stödet bör avvecklas avstyrks således. I sammanhanget konstaterar utskottet för övrigt att Riksrevisionen för närvarande genomför en granskning av det samlade stödet till solenergi och att riksdagen därmed kommer att ha anledning att återkomma till dessa frågor under 2018.

I anslutning till behandlingen av frågor om småskalig elproduktion vill utskottet också redovisa ett positivt förhållningssätt till att regeringen avsätter medel för stöd till investeringar i olika lösningar för att lagra el. Möjligheter att lagra el i mindre skala kan vara särskilt betydelsefullt för småskaliga elproducenter.

Alla är vi elkonsumenter. Nu går utvecklingen alltså också mot att allt fler vill producera sin egen el. Ju fler mindre aktörer som ger sig in på elmarknaden

desto större behov av att det finns offentliga resurser på lokal och regional nivå som kan möta den ökade efterfrågan på information och rådgivning m.m. Utskottet ser därför positivt på att regeringen satsar på att förstärka resurserna för energi- och klimatarbetet hos offentliga aktörer på regional och lokal nivå.

Elsens centrala roll som energibärare i Sverige förstärker även betydelsen av att elmarknaden fungerar effektivt i alla delar. När det gäller överföring med koppling till småskalig elproduktion är det viktigt att det tillkommer nät som kan möta denna utveckling. Smarta elnät och smarta systemkomponenter kan även underlätta en flexibla elanvändning, vilket bidrar till en effektivare energianvändning och är även en viktig förutsättning för att kunna hantera de utmaningar som finns på effektområdet. Utskottet ser positivt på fortsatta åtgärder för att få till en fungerande efterfrågefleksibilitet liksom på att medborgarnas roll på energimarknaden stärks.

När det gäller elöverföring på en högre nivå har staten genom Affärsverket svenska kraftnäts försorg ansvar för att tillhandahålla ett väl fungerande stamnät – elnätets kroppspulsåder. En ökande andel förnybar energi i kombination med eftersatta investeringar och reinvesteringar samt en alltmer integrerad europeisk elmarknad ställer dock stora krav på den fortsatta utvecklingen av stamnätet. Svenska kraftnät planerar investeringar i nätet som uppgår till ca 15,5 miljarder kronor 2018–2021. Detta innebär en kraftig ökning av utbyggnadstakten jämfört med historiska nivåer. Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag till investeringsplan 2018–2020 för Svenska kraftnät. Förslaget tillstyrks således, liksom även förslaget om finansiella befogenheter för Svenska kraftnät. I sammanhanget noterar utskottet att Svenska kraftnät har avbrutit planeringen av en ny förbindelse till Gotland. Samtidigt konstaterar utskottet att regeringen har uppdragit åt Energimyndigheten att utreda hur Gotland kan stå modell för ett förnybart och självförsörjande energisystem. Utskottet vill i detta sammanhang också understryka vikten av att Sverige ska ha en trygg energiförsörjning i hela landet och även i fortsättningen goda förutsättningar för en utbyggnad av förnybar energi.

Utskottet instämmer vidare i regeringens uppfattning att den höga investeringsvolymen i stamnätet ställer krav på planering, analys av resursåtgång samt uppföljning och kontroll i verksamheten och att det därför är viktigt att Svenska kraftnät redovisar ekonomiska bedömningar, motiv för och konsekvenser av investeringar, underlag för prioriteringar och utfall av föregående investeringsplan. Härutöver noterar utskottet att både den nuvarande och den förra regeringen under ett antal år har arbetat med att se över Svenska kraftnäts ekonomiska mål. I budgetpropositionen för 2017 angavs att regeringen avsåg att vara klar med översynen senast till denna budgetproposition. Utskottet kan dock konstatera att arbetet med översynen fortsätter.

Att effektivisera användningen av energi är ett viktigt medel för att minska belastningen på klimatet, miljön och människors hälsa. Därutöver kan en effektiv användning av resurser även bidra till den svenska konkurrenskraften. Mot bakgrund av detta ser utskottet positivt på att regeringen lyfter fram be-

tydelsen av ytterligare åtgärder för att stimulera en ännu effektivare energianvändning. Det handlar bl.a. om att ta fram ett nytt program som syftar till att ta till vara den effektiviseringspotential som finns inom industrin. Utskottet noterar också att regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att ta fram särskilda sektorsstrategier för energieffektivisering i samverkan med berörda branscher och myndigheter. Utskottet ställde sig för övrigt redan hösten 2016 bakom det behov som regeringen hade identifierat av att brett utreda vilka eventuella hinder som kan finnas för att möjliggöra en tjänsteutveckling vad gäller aktiva kunder och effektivisering samt att undersöka vilka styrmedel som är effektivast för att öka effektiviseringen ur både energi- och effekthänsesende.

I sammanhanget noterar utskottet också att Energikommissionen har föreslagit ett mål om 50 procent effektivare energianvändning till 2030. När regeringen har slutfört beredningen av Energikommissionens samlade förslag väntas regeringen återkomma med ett förslag som riksdagen kan ta ställning till.

I Sverige liksom i de flesta andra länder är väg- och sjötrafiken i stort sett helt beroende av fossila bränslen. Att ställa om dessa transportslag i en mer hållbar riktning innebär en betydande utmaning på det energipolitiska området. Utskottet ser ett fortsatt behov av forskning och utveckling kring alternativa drivmedel i form av förnybara bränslen, men även kring förutsättningarna för och konsekvenserna av en mer omfattande elektrifiering av de fossilbränslebaserade delarna av transportsektorn. Utskottet noterar att regeringen under det senaste året har vidtagit flera åtgärder som kommer att bidra till en utveckling i hållbar riktning på transportområdet. Det gäller bl.a. förslag om ett nytt mål för minskningar av transportsektorns utsläpp, förslag om ett reduktionspliktssystem och arbete med att ta fram en nationell strategi för elektrifiering av bl.a. transportsystemet. Vidare finns förslag om ett s.k. bonus-malus-system och om åtgärder med inriktning på att stärka biogasens marknadsförutsättningar. Sammantaget bedömer utskottet att dessa olika åtgärder på ett påtagligt sätt kommer att bidra till att bryta transportsektorns beroende av fossila drivmedel.

Forskning och utveckling är inte bara viktigt när det gäller att lösa hållbarhetsproblem inom transportsektorn. Utveckling av ny teknik och nya tjänster ökar väsentligt möjligheterna att minska kostnaderna för att uppnå klimat-, energi- och miljöpolitiska mål, och stöd till forskning och innovation inom energiområdet är därför en viktig och integrerad del av energipolitiken. Tekniska innovationer och produktutveckling – men även innovationskraft när det gäller utvecklingen av tjänster och affärsmodeller – ser utskottet som viktiga nycklar i arbetet med att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Utöver att forskning och utveckling kan bidra till att lösa klimat- och energipolitiska utmaningar kan innovationer på detta område bidra till att stärka Sveriges position som framgångsrik exportör av både miljösamt teknik och miljösamta tjänster. Närmare hälften av anslagen inom utgiftsområdet (knapp 1,5 miljarder kronor under 2018) föreslår regeringen ska gå till just energiforskning. Detta anser utskottet vara en välavvägd prioritering. I likhet med vad utskottet

har anfört vid flera tidigare tillfällen ser det dock inte några skäl för riksdagen att förorda särskilda satsningar på kärnenergiforskning eller på omfattande investeringar i forskningsinfrastruktur på detta område som exempelvis en särskild forskningsreaktor. Förslaget i motion 2017/18:2523 (SD) om sådana satsningar avstyrks med hänvisning till vad utskottet har anfört tidigare på detta tema. Beträffande mer allmänt hållna förslag om kärnenergiforskning kan nämnas att utskottet så sent som våren 2017 redovisade uppfattningen att huvudfokus för energiforskningen ska ligga på förnybara energikällor och att kärnenergiforskning således inte är ett prioriterat forskningsområde. Yrkandet i motion 2017/18:899 (SD) om satsningar på kärnenergiforskning avstyrks således också. Utskottet avstyrker även yrkandet i samma motion om en vätgasstrategi. Här hänvisar utskottet till sitt ställningstagande när ett motsvarande yrkande behandlades våren 2017 (bet. 2016/17:NU14).

Avslutningsvis vill utskottet understryka vikten av att jämställdhetsfrågor uppmärksammas inom energisektorn. Regeringen konstaterar att energibranschen inte är jämställd, och utskottet förutsätter därför att regeringen överväger ytterligare åtgärder för att säkerställa att jämställdhetsfrågor genomsvyr energisektorn. Detta gäller inte minst i verksamheter som finansieras med statliga medel.

Sammantaget innebär det anförda att utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 21 Energi och de förslag till bemyndiganden under 2018 som finns knutna till några av anslagen. Utskottet tillstyrker också de förslag som gäller Svenska kraftnäts investeringsplan 2018–2020 och finansiella befogenheter 2018 liksom förslaget om elberedskapsavgiftens storlek 2018. Följaktligen avstyrker utskottet de förslag till alternativa anslagsfördelningar som föreslås i ett antal motioner. Även de övriga anslagsrelaterade motionsyrkandena i avsnittet avstyrks.

Reservation

Anslag inom utgiftsområde 21 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

a) Anslagen för 2018

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 21 Energi i enlighet med förslaget i bilaga 6.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 7, 18, 30 och 36 samt
2017/18:2523 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2, bifaller delvis proposition 2017/18:1 utgiftsområde 21 punkt 4 och avslår motionerna
2017/18:3708 av Rickard Nordin m.fl. (C),
2017/18:3748 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 1,
2017/18:3817 av Maria Weimer m.fl. (L) och
2017/18:3897 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2018 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp som anges i bilaga 7.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2017/18:1 utgiftsområde 21 punkt 5.

c) Godkännande av investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät
= utskottet

d) Finansiella befogenheter för Affärsverket svenska kraftnät
= utskottet

e) Avgiftsuttag för elberedskapsavgiften
= utskottet

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att energipolitiken måste vila på tre ben: leveranssäkerhet, kostnadseffektivitet och miljö. Vi har vid flera tidigare tillfällen redovisat vår grundläggande uppfattning att vidlyftiga subventioner till förnybar energiproduktion eller ööverlagda skattepålagor som belastar kärn- och

vattenkraften riskerar att allvarligt begränsa förutsättningarna för att energipolitiken ska bli framgångsrik.

Vi anser att den rådande svenska klimat- och energipolitiken ofta kännetecknas av ett alldeles för snävt synsätt på vad som krävs för att kunna bemästra världsomspännande klimat- och energiförsörjningsproblem. Såväl den nuvarande som den förra regeringen tycks vilja vinna kampen på hemmaplan utan insikt om att Sverige – eller EU – har mycket begränsade möjligheter att påverka den sammanlagda klimateffekten av de växthusgasutsläpp som sker på global nivå. Detta förhållningssätt präglar även den energipolitiska uppgörelse som slöts mellan fem partier i juni 2016. Vi beklagar att de berörda parterna så ensidigt har valt att anamma ett snävt nationellt perspektiv på dessa globala utmaningar, och vi ser en uppenbar risk i den svenska ambitionen att agera som föregångsland på klimatområdet. Dyra och i många fall ineffektiva satsningar på förnybar energiproduktion kan hota konkurrenskraften för såväl den svenska som den europeiska industrin, vilket kan resultera i att koldioxidgenererande produktion flyttas till länder med en mindre ambitiös klimatpolitik eller där andra miljöhänsyn, arbetsrätt och mänskliga rättigheter är satta på undantag.

Vi och Sverigedemokraterna strävar efter att behålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar. Vi ser det som mycket betydelsefullt att en nation har kontroll över sin energiförsörjning och förespråkar därför i första hand en hög grad av självförsörjning som en viktig pusselbit i arbetet med att uppnå energipolitikens mål.

Vidare anser vi att energieffektiviseringsinsatser ska prioriteras då sådana insatser ofta är både samhällsekonomiskt och företagsekonomiskt lönsamma. För den elintensiva basindustrin i Sverige har en effektivare energianvändning stor potential att resultera i sådana kostnadsbesparingar som stärker industrins konkurrenskraft. Mot bakgrund av detta har vi ställt oss positiva till det förslag om ett energieffektiviseringsprogram för industrin som har föreslagits av Energikommissionen och som också omnämns i budgetpropositionen.

När det gäller förnybar energi är vår och Sverigedemokraternas hållning att förnybara energikällor i möjligaste mån ska konkurrera på samma villkor som andra energikällor. Samtidigt anser vi att de problem som inte minst den förnybara elproduktionen kan ge upphov till måste uppmärksammas mer. Begreppet förnybar energi har en positivt laddad innebörd för många, vilket tenderar att skymma sikten för denna produktions tillkortakommanden. Subventionsdriven utbyggnad av vind- och solkraft ökar kraven på reglerkraft, och väderberoende kraftkällor av detta slag innebär även betydande utmaningar för elnätet och för möjligheterna att kontrollera den så viktiga effektbalansen. Utmaningarna när det gäller tillhandahållandet av effekt förstärks dessutom av den högst beklagliga förtida avvecklingen av flera välfungerande svenska kärnkraftverk som står för dörren.

Till detta kommer att kärnkraften svarar för den baskraft som utgör bottenplattan på vilken hela det svenska kraftsystemet vilar och som inte minst är betydelsefull för den elintensiva basindustrin. Tillåts detta fundament erodera

som en följd av politiska missgrepp hotas inte bara den svenska industrins konkurrenskraft utan på sikt även välfärdsstaten. Dessutom är risken påtaglig att det bara är fossilbränslebaserad kraftproduktion som kan erbjuda rimliga alternativ, vilket självfallet inte gagnar ambitionerna att minska utsläppen av växthusgaser. I motsats till regeringspartierna ser vi kärnkraften som ett centralt inslag i den svenska energimixen under överskådlig framtid. Såväl eventuell ny kärnkraft som den fortsatta driften – och på längre sikt avveckling och nedmontering – av de befintliga verken kräver emellertid att kunskaperna kring dessa frågor utvecklas. Eftersom staten inte satsar några medel alls på kärnenergiforskning inom ramen för det betydande energiforskningsanslaget som avsätts varje år kan det starkt ifrågasättas om de nödvändiga kunskaperna på kärnkraftsområdet kan vidmakthållas på sikt.

Vi inom Sverigedemokraterna anser att Sverige ska satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjning för i första hand Sverige. Det är, enligt vår uppfattning, således av stor vikt att kärnteknisk forskning och utveckling behålls inom landet och att forskningen dessutom ges möjlighet att flytta fram sina positioner. För att kunna etablera ny, modern och ännu säkrare kärnkraft i Sverige behövs det en hög nationell kompetens, och detta kräver i sin tur ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Framgångsrik kärnteknisk forskning är dock ofta beroende av tillgången till en funktionell forskningsinfrastruktur. Därför föreslår Sverigedemokraterna ett nytt anslag inom utgiftsområde 21 Energi som ska finansiera det inledande arbetet med att etablera en kärnreaktor för forskningsändamål (anslaget 99:1 Forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft).

I Sverigedemokraternas kommittémotion 2017/18:899 återfinns ett stort antal konkreta förslag på åtgärder med energipolitisk anknytning. En del av dessa förslag faller dock inte inom näringsutskottets beredningsområde och behandlas därför av andra utskott. Det gäller exempelvis förslag på skatteområdet. Andra förslag har ingen direkt påverkan på anslagen inom utgiftsområdet och kommer därför att behandlas av utskottet senare under detta riksmöte. Vi ser fram emot att vid flera kommande tillfällen få möjlighet att föra fram vår syn på den svenska energipolitiken.

Med detta sagt vill vi nu framhålla att vi står bakom Sverigedemokraternas förslag till anslagsfördelning för utgiftsområde 21 som finns i motion 2017/18:2523 (SD). Förslaget präglas av en återhållsam inställning när det gäller olika satsningar på sådana förnybara energikällor som har visat tveksam effektivitet och där kostsamma statliga subventioner mest fungerar som ett slags omotiverad bonus åt redan lönsamma verksamheter eller som konstgjord andning åt kommersiellt tveksamma tekniker. Vi förordar därför att det inte ska anslås några medel till anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (–10 miljoner kronor) eller till anslaget 1:5 Planeringsstöd för vindkraft (–85 miljoner kronor). Avvecklingen av dessa båda anslag ingår i en övergripande energistrategi som syftar till att göra marknadsförutsättningarna mer jämbördiga för olika energislag. Fortsatta insatser för ökad energieffektivisering är vi positiva till. Då vi i vårt budgetförslag inte har de satsningar som

motiverar den nivå som föreslås för Energimyndighetens förvaltningsanslag minskas anslaget 1:1 Statens energimyndighet på ett sätt som motsvarar den tidigare ökningen (–38 miljoner kronor).

Vi och Sverigedemokraterna anser att forskning med inriktning på nya energilösningar har stor potential att lösa många av de utmaningar som väntar. Samtidigt menar vi att de statliga forskningsmedlen delvis bör riktas om mot att finansiera uppbyggnaden av den vetenskapliga och tekniska kunskap och kompetens som i dag saknas inom kärnteknikområdet. Som redan har nämnts ser vi även ett behov av kärnteknisk forskningsinfrastruktur. Vi föreslår därför att anslaget 1:7 Energiteknik avvecklas (–975 miljoner kronor), och att 150 miljoner kronor i stället satsas på det ovan omnämnda nya anslaget 99:1 Forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft. Med en sådan reaktor kan forskningen kring fjärde generationens kärnkraft flyttas fram ytterligare. Detta borde vara eftersträvävärt då fjärde generationens kärnreaktorer kan återanvända kärnbränsle och därmed även bidra till att lösa problemet med utbränt kärnavfall.

I likhet med vad vi anförde i förra årets budgetbetänkande är vi skeptiska till de medel regeringen föreslår till anslaget 1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning. Vi anser att de 90 miljoner kronor som regeringen vill satsa under 2018 på denna ideologiskt färgade och diffust beskrivna åtgärd kan göra större energipolitisk nytta på något annat sätt. Anslaget finns därför inte med i det budgetförslag vi står bakom.

Utöver de beskrivna justeringarna av de befintliga anslagen inom utgiftsområdet och förslaget om ett nytt anslag för etableringen av en kärnforskningsreaktor föreslår vi ytterligare två nya anslag som ska inriktas på att främja produktion av förnybar gas. För det första anser vi att det finns en outnyttjad potential för framställning av metangas från olika avfallsprodukter. Sådan förnybar klimatvänlig biogas har många användningsområden och därför förordar vi att anslaget 99:2 Investeringsstöd biogas inrättas och att 75 miljoner kronor avsätts på detta anslag 2018. Anslaget får användas för att finansiera investeringsstöd och marknadsintroduktion av ny teknik på biogasområdet.

För det andra vill vi och Sverigedemokraterna stimulera utvecklingen av den mycket intressanta vätgasen och dess användning i bränsleceller. Till skillnad från utvecklingen på många andra håll i världen har bränslecellstekniken fört en förhållandevis blygsam tillvaro i Sverige. För att Sverige inte ska halka efter på detta område föreslår vi att det inrättas ett nytt anslag inom utgiftsområde 21 Energi. Anslaget 99:3 Vätgasstrategi får användas för att stimulera framväxten av pilotanläggningar och nödvändig infrastruktur till gagn för vätgas- och bränslecellsteknikens utveckling i vårt land. Anslaget ska även kunna finansiera arbetet med att ta fram en vätgasstrategi för Sverige. För 2018 förordar vi att det avsätts 100 miljoner kronor till det nya anslaget.

Sammanfattningsvis innebär detta att vi tillstyrker motionerna 2017/18:899 (SD) och 2017/18:2523 (SD) i de här aktuella delarna. Regeringens och de andra partiernas förslag till anslagsfördelning avstyrks i den mån de inte överensstämmer med förslagen i de nyssnämnda motionerna. Däremot tillstyrker

vi regeringens förslag till investeringsplan och finansiella befogenheter för Svenska kraftnät liksom även förslaget om nivån på elberedskapsavgiften.

När det gäller regeringens förslag till olika bemyndiganden som är kopplade till några av anslagen, avstyrker vi regeringens förslag som gäller de anslag som vi avvecklar helt i vårt förslag (se bilaga 7). Det innebär således att vi avstyrker regeringens förslag om bemyndiganden om anslagen 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft, 1:5 Planeringsstöd för vindkraft, 1:7 Energiteknik och 1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning. När det gäller anslaget 1:4 Energiforskning har vi föreslagit en sänkning med 150 miljoner kronor under 2018. Vi har däremot inte föreslagit någon annan nivå än vad regeringen har gjort när det gäller bemyndigandet för detta anslag eller de övriga bemyndigandena som regeringen föreslår.

Utöver det vi nu har sagt om anslagen gäller det som sägs i budgetpropositionen för 2018 om dels anslagen, dels bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.

Med det anförda tillstyrker vi förslaget till anslagsfördelning som finns i bilaga 6 och förslaget om beställningsbemyndiganden som finns i bilaga 7.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 21 (M)

Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M) och Jessika Roswall (M) anför:

Moderaternas utgångspunkt är det ska löna sig bättre att jobba och att statens kärnuppgifter som skola, vård och trygghet måste stärkas. Vårt budgetalternativ innehåller därför reformer för att öka jobbchanserna och satsningar för att åter upprätta kunskapsskolan, halvera vårdköerna och stärka primärvården samt den största trygghetsatsningen på över 20 år. Samtidigt behöver Sverige också rusta inför nästa lågkonjunktur. När den kommer ska Sverige kunna möta den med en aktiv stabiliseringspolitik som inte drabbar samhällets svagaste. Det kräver en mer återhållsam inriktning på politiken i dagens högkonjunktur. Vi moderater har därför ett finansiellt sparande som är 10 miljarder kronor starkare än regeringens varje år. Kombinationen av offensiva satsningar och en stramare finanspolitik blir möjlig genom tydliga prioriteringar där jobb, trygghet och välfärd alltid går före bidrag och subventionspolitik. Vår syn på den övergripande ekonomiska politiken i övrigt framgår av partimotion 2017/18:3681 (M).

Den 22 november 2017 beslutade riksdagen om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster (bet. 2017/18:FiU1). Riksdagen har därmed ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. Genom beslutet fastställdes att de samlade utgifterna för utgiftsområde 21 Energi inte får överstiga 3 588 354 000 kronor. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen genom det nyssnämnda rambeslutet har ställt sig bakom regeringens förslag väljer vi att inte delta i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 21 Energi. I stället redovisar vi i detta särskilda yttrande vår syn på energipolitiken i allmänhet och på regeringens förslag. Vi refererar också den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna presenterar i motion 2017/18:3897.

Sveriges välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av en energipolitik som lever upp till behoven och förväntningarna från en omvärld i ständig förändring. Såväl företag som hushåll måste kunna räkna med en trygg tillgång till energi. Historiskt har Sverige hanterat den uppgiften väl. Det måste vi klara även i framtiden. Sverige ska ha ett robust energisystem som står på tre ben med vattenkraft, kärnkraft och ny, förnybar energi. Energipolitiken ska värna klimatet, vara ekologiskt hållbar, säkra el till konkurrenskraftiga priser och garantera att el finns när såväl medborgare som företag behöver den. Alla delar

av samhället är i dag beroende av att dessa mål kan uppnås. Detta ställer höga krav på hur energipolitiken utformas.

Vi har redan berört elens betydelse som energibärare i det svenska energisystemet. El är och förblir under överskådlig tid en grundsten i den svenska energiförsörjningen, och Moderaternas mål är att Sveriges elproduktion på sikt ska bli helt klimatneutral. Vi vill därför se en fortsatt satsning på koldioxidneutrala alternativ för elproduktion. För att även fortsättningsvis kunna värna svenska jobb och konkurrenskraftiga elpriser för både hushållen och den elintensiva industrin är det mycket viktigt att de helt dominerande och klimatvänliga kraftproduktionslagen vatten- och kärnkraft inte hotas av orimliga skattepålagor. Förnybara energikällor är betydelsefulla för att minska den miljöpåverkan som kommer från svensk energiproduktion. Staten har i sin tur en viktig roll när det gäller att stödja framväxten av ny energiproduktion genom att bidra till finansieringen av forskning och utveckling samt underlätta miljöriktiga val för konsumenterna. Konkurrens på elmarknaden är för övrigt också viktigt. En fungerande elmarknad i Europa minskar sårbarheten och ökar leveranssäkerheten.

Innan vi kommenterar regeringens budgetförslag på det energipolitiska området vill vi betona den stora betydelsen av tydliga och långsiktiga spelregler inom energipolitiken. Mot den bakgrunden ser vi positivt på den ramöverenskommelse som fem partier slöt på det energipolitiska området i juni 2016. Moderaterna var pådrivande i arbetet med att få till denna historiska överenskommelse. Utan Moderaternas insatser hade det exempelvis inte blivit någon expressavveckling av effektskatten på kärnkraft eller någon kraftigt sänkt fastighetsskatt för vattenkraften. Det samlade resultatet är bl.a. en energiuppgrörelse som långsiktigt säkrar förutsättningarna för att kärnkraften även ska kunna vara en viktig del av Sveriges energiförsörjning under en lång tid framöver. Med energiöverenskommelsen i botten och kloka och brett politiskt förankrade slutsatser från den parlamentariskt sammansatta Energikommissionen ser vi relativt ljust på förutsättningarna att kunna vara med och forma en energipolitik som svarar mot omvärldens krav på både kort och lång sikt.

När det gäller anslagen inom utgiftsområde 21 Energi ser vi liksom regeringen värdet i att det satsas betydande statliga medel på energiforskning. Många av morgondagens utmaningar kan vara möjliga att möta med morgondagens teknik. Energitekniska landvinningar kan exempelvis bidra till att lösa klimatproblem, men även till den svenska konkurrenskraften på en global marknad.

Forskning som inriktas på förnybar energi är viktig och bör fortsätta. Där emot saknas det möjlighet att finansiera kärnenergiforskning via energiforskningsanslaget. Detta ser vi som problematiskt. Vi menar att oavsett vad man har för uppfattning om kärnkraftens framtid, är det otvetydigt så att detta kraftslag kommer att användas i Sverige under åtskilliga årtionden till. Om Sverige ska kunna hantera de befintliga reaktorerna, ha möjlighet att bygga nya och att avveckla äldre reaktorer på ett säkert och effektivt sätt krävs det att man lyckas behålla kompetensnivå och forskningskompetens.

Beträffande de övriga anslagen innebar det förslag som vi och Moderaterna lagt fram att anslaget 1:7 Energiteknik skulle återställas till tidigare nivå som en följd av att vi inte står bakom regeringens satsningar på att finansiera stöd till investeringar i solceller. När det gäller anslagsfördelningen i övrigt innebär det förslag som Moderaterna har presenterat att anslaget 1:10, som har den diffusa titeln Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning, minskas med 65 miljoner kronor 2018 i förhållande till regeringens förslag. Vidare innebär förslaget lägre anslagsnivåer när det gäller ytterligare några av anslagen inom utgiftsområdet (se bilaga 2), vilket sammantaget innebär att vårt budgetalternativ för utgiftsområde 21 Energi är drygt 1,2 miljarder kronor lägre än vad regeringen föreslår.

2. Anslag inom utgiftsområde 21 (C)

Rickard Nordin (C) anför:

Mitt i en stark, internationellt driven, högkonjunktur växer problemen i den svenska ekonomin. Tudelningen ökar på den svenska arbetsmarknaden, där utsatta grupper utgör en allt större andel av de arbetslösa. Samtidigt öppnar sig en klyfta mellan de orter som växer och som har följt med i den globala uppgången och de orter som har ställts utanför.

Jag och Centerpartiet anser att regeringen bedriver en oansvarig ekonomisk politik som minskar det strukturella sparandet och förstärker riskerna för en överhettning. Centerpartiet vill i stället vara sparsamt när konjunkturen är god, både för att ha resurser att mota nästa kris och för att inte förstärka riskerna för en överhettning. Hur Centerpartiet ser på den övergripande ekonomiska politiken framgår av partimotion 2017/18:3716 (C).

Riksdagen har genom sitt beslut den 22 november 2017 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 21 Energi inte får överstiga 3 588 354 000 kronor 2018 (bet. 2017/18:FiU1). Centerpartiets förslag är drygt 150 miljoner kronor lägre än regeringens förslag, och det hade därmed varit formellt möjligt för mig att reservera mig mot regeringens förslag och i stället ställa mig bakom Centerpartiets förslag. Centerpartiets samlade budgetförslag ska emellertid betraktas som en helhet där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Mot denna bakgrund väljer jag att avstå från att delta i beslutet om anslag och redovisar i stället Centerpartiets politik inom utgiftsområdet i detta särskilda yttrande.

Inledningsvis vill jag understryka att jag anser att anslagen inom utgiftsområde 21 Energi borde ha utformats i enlighet med förslagen i Centerpartiets motion 2017/18:3708. Innan jag kortfattat berör min och Centerpartiets syn på anslagsfördelningen inom det nyss nämnda utgiftsområdet vill jag nämna något om Centerpartiets övergripande syn på energipolitiken.

Utvecklingen på energiområdet har varit mycket positiv under de senaste åren. Mer än hälften av Sveriges energikonsumtion kommer från förnybara energikällor. Centerpartiets vägvinnande agerande som alliansregeringens

gröna röst och alliansregeringens energiöverenskommelse från 2009 har lagt grunden för detta. Den positiva utvecklingen måste emellertid värnas.

Jag anser att Sverige både har en möjlighet och en skyldighet att vara ledande i den gröna omställningen. Vi har fantastiska förutsättningar att fasa ut den fossila energin. Centerpartiets mål är att Sveriges energisystem ska vara helt förnybart 2040 och samtidigt inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser.

Energi och transporter är grundstenar för att göra det möjligt för människor att bo och verka var de vill, att hjälpa människor ur fattigdom och att minska avståndet mellan stad, land och kontinent. Bilar och andra fossilbränsleddrivna transporter är emellertid miljöbovar som tillsammans står för drygt en tredjedel av alla utsläpp i Sverige. Alldeles för få fordon drivs av miljövänliga drivmedel som exempelvis förnybar el och biodrivmedel.

Jag och Centerpartiet står bakom den energipolitiska överenskommelse som slöts mellan fem partier i juni 2016. Centerpartiet har länge varit drivande för en bred överenskommelse över blockgränserna om inriktningen för den framtida energipolitiken och verkat målmedvetet för att Alliansens energipolitiska uppgörelse från 2009 ska fungera som utgångspunkt för en stabilt politiskt förankrad och därmed långsiktigt hållbar uppgörelse. Överenskommelsen från juni 2016 har därefter även fungerat som bas för de förslag som Energitransportkommissionen presenterade i januari 2017 och som under den närmaste tiden har omsatts eller kommer att omsättas i praktisk handling. Det handlar exempelvis om en förlängning av elcertifikatssystemet, åtgärder som syftar till att värna både små- och storskalig vattenkraft och som skapar stabila marknadsförutsättningar för såväl elproduktionsbolag som mikroproducenter. Överenskommelsen pekar även ut mål och viktiga reformer för ett mer flexibelt elsystem. Vidare ger den de långsiktiga förutsättningar som krävs för att nå ett helt förnybart energisystem. Ny teknik med batterier och digitalisering ger nya förutsättningar och lösningar för effektivisering, energilagring, flexibel användning och smarta elnät. Exportmöjligheter för teknik, kunskaper och förnybar energi skapas samtidigt som den utvecklingen tryggar både Sveriges och våra grannländers elförsörjning. Detta kommer dock att kräva nätinvesteringar och utbyggd överföringskapacitet som möjliggör en större export av el till våra grannländer. Export av förnybar el gör dessutom stor klimatnytta när den ersätter fossil kraftproduktion i andra länder.

Med en allt större andel väderberoende elproduktion ökar emellertid också behovet av mer flexibel elanvändning bl.a. i syfte att kunna sänka effektuttaget under vissa perioder. Då är det viktigt att det lönar sig att planera sin elanvändning. Smarta elmätare och smarta apparater i kombination med lämpligt utformade affärsmodeller borgar för att användarflexibiliteten kan bidra till att både avlasta elnätet och minska elanvändarnas kostnader. Mer närproducerad el ökar också flexibiliteten, gör systemet mindre sårbart och kan ge sänkta kostnader inte minst på landsbygden.

I Centerpartiets motion 2017/18:3686 om miljöansvar och grön tillväxt redovisas ett stort antal förslag med energipolitisk koppling. Flertalet av förslagen har emellertid inte någon direkt påverkan på anslagen inom utgiftsområde

21 Energi eller faller inom andra utskotts beredningsområden, exempelvis gäller detta förslag på skatteområdet. De behandlas därför inte i detta betänkande.

När det avslutningsvis gäller anslagen inom det nu aktuella utgiftsområdet föreslog Centerpartiet en ram som var drygt 150 miljoner kronor lägre än regeringens förslag för 2018. Centerpartiets – av riksdagen dessvärre avvisade – samlade förslag innehöll bl.a. en högre nivå än regeringens till anslaget 1:7 Energiteknik under 2018 (+40 miljoner kronor). I Centerpartiets förslag avvisas samtidigt den höjning av anslaget 1:5 Planeringsstöd för vindkraft som regeringen har föreslagit (–70 miljoner kronor) och anslaget 1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning avvisas helt (–90 miljoner kronor). Ytterligare några anslagsjusteringar framgår av Centerpartiets samlade förslag i bilaga 2.

3. Anslag inom utgiftsområde 21 (L)

Said Abdu (L) anför:

De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Men i stället för att använda högkonjunkturen för att bygga en buffert för sämre tider väljer regeringen att elda på ekonomin och presentera ofinansierade bidragshöjningar. I stället krävs en liberal ekonomisk politik där utbildning belönas, där skatten på jobb är lägre än i dag och där det alltid är lönsamt att gå från bidrag till jobb.

Alltför många står utanför arbetsmarknaden, ofta är det personer med bristande utbildning eller som är utrikes födda. En stor andel elever lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Miljö- och klimatutmaningarna kräver kraftfulla och effektiva svar. Det finns fortsatt brister i sjukvård och omsorg. Migrations- och integrationsutmaningen växer. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna. För att vända utvecklingen behövs en ny vision för vad Sverige ska vara och nya och kraftfulla förslag för att nå dit. För att möta framtidens utmaningar behöver Sverige en ny reformagenda.

I motion 2017/18:3752 (L) lägger Liberalerna fram en budget med reformer för framtiden. Vi satsar på bättre kunskaper i skolan, bättre möjlighet för företag att anställa, en fungerande polis i hela landet och ett försvar med kapacitet att försvara Sverige. Den säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde har kraftigt försämrats på kort tid, vilket ställer höga krav på vår beredskap både vad gäller det nationella försvaret och våra samarbeten med andra. Dessutom presenterar vi en integrations- och migrationspolitik som bygger på lika delar humanism och realism och som fokuserar på jobb och skola och som motverkar parallellsammhällen och hedersvåld.

Den 22 november 2017 beslutade riksdagen emellertid om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster för 2018 enligt regeringens förslag (bet. 2017/18:FiU1). Genom rambeslutet avvisade riksdagen således förslagen till inkomstberäkning och fördelning av utgifter

per utgiftsområde i den ovannämnda partimotionen 2017/18:3752 (L). Därmed tar Sverige nu en annan väg än den som Liberalerna vill se, vilket jag självfallet beklagar.

Mitt partis budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med de förslag till ramar som Liberalerna förespråkar. Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på lång sikt försvaga denna viktiga process och äventyra effektiviteten i finanspolitiken. Jag väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 21 Energi. I detta särskilda yttrande vill jag dock redovisa Liberalernas syn på energipolitiken.

Min och Liberalernas vision för energipolitiken är en långsiktigt hållbar och klimatneutral energiförsörjning med högsta möjliga försörjningstrygghet och energisäkerhet. Svenskproducerad el kan med fördel även exporteras till gagn för andra länders försörjningstrygghet, energisäkerhet och möjligheter att ersätta fossilbränslebaserad elproduktion.

Med detta sagt vill jag understryka att jag och Liberalerna anser att den pågående uppvärmningen av jorden som en följd av ökande utsläpp av växthusgaser är den största framtidsutmaningen för både vår och kommande generationer. Därför är det centralt för oss liberaler att värna Sveriges klimatsmarta energisystem och på så sätt hålla nere växthusgasutsläppen. Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige en säker och effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser och till konkurrenskraftiga priser. En långsiktig och stabil energiförsörjning är avgörande för klimatet, de svenska jobben och den svenska konkurrenskraften och därmed för både tillväxten och välfärden i vårt land. Näringslivet och hushållen måste kunna lita på en trygg elförsörjning med hög leveranssäkerhet till rimliga priser under årets alla dagar.

Liberalerna har valt att inte stå bakom den energiöverenskommelse som slöts i juni 2016 mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna. Jag och Liberalerna anser att överenskommelsen både är dyr och saknar klimatnytta. Stora konkurrensnedvridande subventioner ska gå till förnybara energikällor, bl.a. genom höjda ambitioner inom elcertifikatssystemet i en tid då det svenska elsystemet inte behöver mer väderberoende elproduktion. Detta vänder jag mig emot och vill i stället se produktion av förnybar el när den behövs och när någon vill betala för den. Som liberal tror jag på mer marknad och mindre subventioner. Jag vill att tekniken och marknaden ska driva på utvecklingen. Bidrag och subventioner är dyra och snedvrider konkurrensen. Flera experter anser att elcertifikatssystemet är dyrt och att det inte bidrar till mindre utsläpp, utan snarare inverkar negativt på vattenkraftens och kärnkraftens lönsamhet. I stället för att subventionera ny olönsam elproduktion som inte ger klimatnytta borde regeringen fokusera sina klimatinsatser på de sektorer där Sverige har höga utsläpp, framför allt transportsektorn. Liberalerna ser positivt på den pågående marknads-

drivna elektrifieringen av denna sektor. En mer omfattande sådan elektrifiering kräver dock en stabil och koldioxidsnål elproduktion som kan leverera ren el till eldrivna fordon. Här spelar klimatsmarta energislag som vattenkraft, kärnkraft och förnybar el en viktig roll.

Kärnkraften står för ca 40 procent av den svenska elproduktionen. I vårt kalla land med tung basindustri är det nödvändigt med en stabil elproduktion årets alla dagar – och då behövs kärnkraften. Kärnkraften behövs också för klimatets skull, vilket för övrigt även FN:s klimatpanel anser. Avvecklas kärnkraften kommer Sverige att behöva importera mer el och därmed också bli mer beroende av fossil energi. Även våra grannländer kommer att bli än mer beroende av fossilbränslebaserad elproduktion och det är ju något helt annat än att vara klimatsmart.

Liberalerna är mot den bakgrunden skeptiska till energiöverenskommelsen eftersom den innehåller skrivningar om kärnkraftens framtid som är så svårtolkade att inte ens de som står bakom överenskommelsen tycks vara överens om innebörden. Detta skapar naturligtvis en olycklig osäkerhet om kärnkraftens framtida roll.

Vidare är det viktigt att alltid beakta energifrågornas internationella karaktär. Sverige måste därför driva på för ett närmare europeiskt samarbete på energiområdet genom bl.a. EU:s energiunion, och jag ser det som betydelsefullt med fortsatt höga ambitioner när det gäller att bygga ut nät och överföringskapacitet både inom landet och mellan Sverige och våra grannländer. Energipolitikens internationella dimension innehåller också emellanåt tydliga säkerhetspolitiska inslag. När gasleveranser används som politiskt påtryckningsmedel behövs en trygg energiförsörjning på europeisk nivå. Jag och Liberalerna anser att Europas beroende av rysk gas måste minska och att gasledningen Nordstream II måste stoppas.

Jag och Liberalerna anser därtill att Sverige behöver en mer likvärdig beskattning inom energisektorn och en liberalisering av energipolitiken som sätter klimathänsyn, långsiktiga spelregler och konkurrensneutrala villkor i första rummet. Regeringens snabba och dåligt förberedda skatteförändringar på exempelvis solceller och biodrivmedel har minskat förutsägbarheten och därmed försämrat förutsättningarna för stabila och långsiktiga villkor för aktuella branscher. Dessutom döms regeringens politik ut som ineffektiv av regeringens egna expertmyndigheter, som Finanspolitiska rådet och Konjunkturinstitutet.

Tekniska innovationer och produktutveckling liksom utvecklingen av nya tjänster och affärsmodeller är enligt min och Liberalernas uppfattning mycket betydelsefulla faktorer för att kunna skapa ett långsiktigt hållbart energisystem.

När det gäller anslagen inom utgiftsområde 21 Energi står jag bakom det förslag som finns i Liberalernas kommittémotion 2017/18:3817. I likhet med vad som sägs i motionen anser jag det vara beklagligt att regeringen främst väljer att fortsätta använda en rad kortsiktiga bidrag för att stimulera utveck-

lingen av förnybar energi. Vad som behövs är i stället långsiktiga och teknikneutrala styrmedel. Jag instämmer därför i Liberalernas uppfattning att anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft och anslaget 1:5 Planeringsstöd för vindkraft borde avvisas i sin helhet (–10 miljoner kronor respektive –85 miljoner kronor). Eftersom jag och Liberalerna har en skeptisk syn på kortsiktig och ineffektiv subventionspolitik vänder vi oss också mot de satsningar som regeringen gör på stöd till solcellsinvesteringar inom ramen för anslaget 1:7 Energiteknik. Däremot är jag positiv till satsningar på energilagring, och Liberalernas förslag skulle ha inneburit en ökning av anslaget 1:7 Energiteknik med 5 miljoner kronor för detta ändamål.

När det gäller det största anslaget inom utgiftsområdet – 1:4 Energiforskning – har Liberalerna föreslagit samma anslagsnivå som regeringen. Samtidigt anser jag och Liberalerna att den forskning som finansieras genom anslaget bör ha ett tydligare fokus på att minska utsläppen från industrin och på frågor om flexibilitet och lagring i energisystemet.

Vidare är det min och Liberalernas uppfattning att kommunala energi- och klimatrådgivare ska bekostas inom ramen för befintliga medel, och vi har även samma uppfattning när det gäller det regeringen betecknar lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning (anslaget 1:10). Innebörderna av detta är att Liberalerna i sitt budgetalternativ har föreslagit en lägre anslagsnivå än regeringen när det gäller det sistnämnda anslaget (–65 miljoner kronor) och när det gäller anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering (–150 miljoner kronor).

Utöver de invändningar jag har redovisat när det gäller fördelningen av anslag inom utgiftsområdet vill jag avslutningsvis nämna att Liberalerna även har presenterat förslag på skatteområdet som har nära koppling till utvecklingen på energiområdet. Dessa frågor behandlas dock av andra utskott.

4. Anslag inom utgiftsområde 21 (KD)

Penilla Gunther (KD) anför:

Kristdemokraterna vill skapa förutsättningar för ett samhälle med god ekonomisk tillväxt och ett företagsklimat som står sig starkt i den allt hårdare globala konkurrensen. En välfungerande ekonomisk politik ger oss resurser att satsa på välfärden, såsom en god vård och omsorg och en bra skola. Med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap. Den ekonomiska politiken ska också stärka familjerna och det civila samhället, vilket är en grund för ett samhälle byggt på gemenskap där människor känner tillit till varandra.

För ökad gemenskap och framtidstro vill jag och Kristdemokraterna ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet. Det behövs reformer som återupprättar det välfärdslöfte som

den nuvarande regeringens politik helt har tömt på innehåll. Kristdemokraternas syn på den övergripande ekonomiska politiken redovisas närmare i partimotion 2017/18:3798 (KD).

Genom sitt beslut den 22 november 2017 fastställde riksdagen att de samlade utgifterna för utgiftsområde 21 Energi inte får överstiga 3 588 354 000 kronor 2018 (bet. 2017/18:FiU1). Som tidigare har framgått är utgångspunkten i detta ärende således att ramen för utgiftsområdet är fastställd. Jag står dock fast vid uppfattningen att anslagen inom utgiftsområde 21 Energi borde ha utformats i enlighet med förslaget i den ovan omnämnda partimotionen 2017/18:3798 (KD). I motionen har Kristdemokraterna presenterat en politik som är ett helhetsalternativ till regeringens budgetproposition. När det förslaget till budgetram för utgiftsområde 21 Energi nu har fallit avstår jag från att delta i utskottets beslut när det gäller anslagen för 2018. I detta särskilda yttrande redovisar jag den syn på energipolitiken som Kristdemokraterna har presenterat i motion 2017/18:3748.

En trygg och säker energiförsörjning är en viktig motor för den svenska ekonomin och avgörande för välfärdens fortsatta utveckling i vårt land. Svenska företag och konsumenterna ska kunna lita på att det finns en tillförlitlig elförsörjning. Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden är av stor vikt för de svenska jobben och för den svenska konkurrenskraften. Min och Kristdemokraternas syn på energipolitiken är att den ska grunda sig på förvaltarskapstanken. De ändliga resurserna ska förvaltas, inte förbrukas. Energipolitiken ska därför möjliggöra för kommande generationer att leva och verka i ett hållbart samhälle. Kristdemokraterna vill se en mångfald av förnybara energislag inom transportsektorn, industrin, uppvärmningen och elproduktionen och fler investeringar i långsiktiga och hållbara energislag. Ett energisystem som innehåller såväl storskaliga som småskaliga element anpassade till lokala och industriella behov bör eftersträvas.

För en hållbar miljö-, klimat- och energipolitik, och då inte minst för att säkra investeringar som gynnar en klimatvänlig utveckling, behövs en grundläggande långsiktig riktning, som inte riskerar att förändras dramatiskt vid varje riksdagsval. Kristdemokraterna har därför länge förespråkade ett partiöverskridande energipolitiskt arbete. Jag och Kristdemokraterna välkomnar därför den energiöverenskommelse som träffades mellan fem riksdagspartier (inklusive Kristdemokraterna) i juni 2016 och som sedan även gjorde starkt avtryck i den parlamentariskt sammansatta Energikommissionens slutbetänkande som presenterades i januari 2017. Avvecklingen av effektskatten, sänkningen av fastighetsskatten för vattenkraften, moderna miljökrav som möjliggör effektökningar i den befintliga vattenkraftproduktionen samt regelanpassning som säkerställer den småskaliga vattenkraften är några av de goda förslag som ingår i överenskommelsen.

Trots energiöverenskommelsen är det viktigt att det energipolitiska arbetet inte avstannar eller ges en annan inriktning än den som de fem partierna har stakat ut. Jag ser exempelvis med oro på att regeringen har förskjutit många

beslut om styrmedel och i stället aviserat nya skatter på förnybar energi. Regeringens plötsliga och dåligt förberedda skatteförändringar på exempelvis solex och biodrivmedel har minskat förutsägbarheten och därmed försämrat förutsättningarna för stabila och långsiktiga villkor för aktuella branscher.

Jag och Kristdemokraterna vill även peka på behovet av satsningar på forskning för att trygga den framtida energiförsörjningen. Även om forskningsfokus bör ligga på förnybar energi bör det finnas utrymme för forskning på kärnenergiområdet, inte minst för att kunna tillgodose det kompetensbehov som finns för att kunna säkerställa en trygg och effektiv drift av de befintliga kärnkraftverken. Kristdemokraterna är positiva till kärnkraftens framtid i Sverige under de förutsättningar som läggs fast i energiöverenskommelsen.

Energipolitiken har tydliga internationella dimensioner, och EU spelar en viktig roll på området. Jag anser att EU:s energipolitik ska vara tillväxtfrämjande och långsiktigt hållbar och jag ser mycket positivt på utvecklingen av energiunionen för att uppnå målen om en säker, hållbar, konkurrenskraftig och ekonomiskt överkomlig energi för EU och dess medborgare. Med en nästan koldioxidfri elproduktion kan Sverige bidra till minskat kolkraftsberoende i t.ex. Storbritannien, Danmark, Tyskland och Polen. Genom ökad överföringskapacitet både inom Sverige och mellan Sverige och våra grannländer kan en ökad elexport bidra till att säkerställa att nödvändig svensk baskraftproduktion inte avvecklas som en konsekvens av bristande lönsamhet.

Transportsektorns fossilbränsleberoende är en fråga som måste tas på största allvar. Här vill jag nämna att Kristdemokraterna har föreslagit en satsning på laddinfrastruktur för elfordon om 125 miljoner kronor under 2018. Förslaget är väckt inom utgiftsområde 22 Kommunikationer och behandlas därför av trafikutskottet.

När det gäller anslagsfördelningen inom det här aktuella utgiftsområdet 21 Energi har jag och Kristdemokraterna avvisat regeringens förslag för anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (–10 miljoner kronor) och har förordat en lägre nivå än regeringen när det gäller anslaget 1:5 Planeringsstöd för vindkraft (–50 miljoner kronor). Vidare har Kristdemokraterna föreslagit en 535 miljoner kronor lägre nivå på anslaget 1:7 Energiteknik än vad regeringen föreslår. Beträffande anslaget 1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning har Kristdemokraterna avvisat regeringens förslag om en anslagsökning på 65 miljoner kronor för 2018. Utöver detta förekommer några mindre anslagsjusteringar i förhållande till regeringens förslag i huvudsak som en följd av olika sätt att beakta pris- och löneomräkningsfaktorer.

Avslutningsvis vill jag påminna om att den ovannämnda motionen 2017/18:3748 (KD) utöver förslaget till anslagsfördelning innehåller ytterligare mer än 20 konkreta förslag med energipolitisk anknytning. Flertalet av dessa saknar direkt påverkan på anslagen för 2018 eller faller inom andra utskotts beredningsområden och behandlas därför inte i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:1 Budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 21:

1. Riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften till högst 255 000 000 kronor under 2018 (avsnitt 2.7.8).
2. Riksdagen godkänner investeringsplanen för elförsörjning för 2018–2020 som riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar (avsnitt 2.8.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2018 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 2.8.2).
4. Riksdagen anvisar för budgetåret 2018 ramanslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt följande uppställning. [Här avses anslagstabellen på s. 9 i prop. 2017/18:1 utg.omr. 21.].
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2018 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2 [Här avses anslagstabellen på s. 10 i prop. 2017/18:1 utg.omr.21].

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera kärnteknisk forskning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla investeringsstödet till solceller och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en vätgasstrategi för Sverige och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energiforskning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2523 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på en forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3708 av Rickard Nordin m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2017/18:3748 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2017/18:3817 av Maria Weimer m.fl. (L):

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2017/18:3897 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2Regeringens och oppositionens anslags-
förslag

Utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen					
		M	SD	C	L	KD	
1:1 Statens energimyndighet	313 389	-68 000	-38 000	-19 530	-70 000	-22 000	
1:2 Insatser för energieffektivisering	233 000	-137 000	+117 000		-150 000		
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10 000		-10 000		-10 000	-10 000	
1:4 Energiforskning	1 477 723	-10 000	-150 000	-10 000			
1:5 Planeringsstöd för vindkraft	85 000	-70 000	-85 000	-70 000	-85 000	-50 000	
1:6 Energimarknadsinspektionen	120 914	-10 000		-600		-1 000	
1:7 Energiteknik	975 000	-825 000	-975 000	+40 000	-520 000	-535 000	
1:8 Elberedskap	258 000	-50 000					
1:9 Avgifter till internationella organisationer	25 328		+1 000				
1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	90 000	-65 000	-90 000	-90 000	-65 000	-65 000	
<i>Nya anslag</i>							
99:1 Forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft			+150 000				
99:2 Investeringsstöd biogas			+75 000				
99:3 Vätgasstrategi			+100 000				
Summa för utgiftsområdet	3 588 354	-1 235 000	-905 000	-150 130	-900 000	-683 000	

BILAGA 3

Regeringens och oppositionens förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Tidsperiod	Avvikelse från regeringen					
			M	SD*	C	L	KD	
1:2	Insatser för energi- effektivisering	185 000	2019–2021	±0	±0	±0	±0	±0
1:3	Stöd för marknadsintro- duktion av vindkraft	10 000	2019–2020	±0	-10 000	±0	±0	±0
1:4	Energiforskning	3 450 000	2019–2023	±0	±0	±0	±0	±0
1:5	Planeringsstöd för vindkraft	70 000	2019–2020	±0	-70 000	±0	±0	±0
1:7	Energiteknik	50 000	2019	±0	-50 000	±0	±0	±0
1:8	Elberedskap	250 000	2019–2022	±0	±0	±0	±0	±0
1:9	Avgifter till internatio- nella organisationer	36 000	2019–2020	±0	±0	±0	±0	±0
1:10	Lokal och regional kapa- citet utveckling för kli- mat- och energiomställ- ning	90 000	2019–2020	±0	-90 000	±0	±0	±0
Summa beställningsbemyndi- ganden	4 141 000			±0	-220 000	±0	±0	±0

* Sverigedemokraternas förslag när det gäller bemyndiganden har väckts under utskottets beredning av ärendet.

BILAGA 4

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2018 inom utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Statens energimyndighet	±0	313 389
1:2 Insatser för energieffektivisering	±0	233 000
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	±0	10 000
1:4 Energiforskning	±0	1 477 723
1:5 Planeringsstöd för vindkraft	±0	85 000
1:6 Energimarknadsinspektionen	±0	120 914
1:7 Energiteknik	±0	975 000
1:8 Elberedskap	±0	258 000
1:9 Avgifter till internationella organisationer	±0	25 328
1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	±0	90 000
Summa för utgiftsområdet	±0	3 588 354

BILAGA 5

Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag		Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag	Tidsperiod
1:2	Insatser för energieffektivisering	±0	185 000	2019–2021
1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	±0	10 000	2019–2020
1:4	Energiforskning	±0	3 450 000	2019–2023
1:5	Planeringsstöd för vindkraft	±0	70 000	2019–2020
1:7	Energiteknik	±0	50 000	2019
1:8	Elberedskap	±0	250 000	2019–2022
1:9	Avgifter till internationella organisationer	±0	36 000	2019–2020
1:10	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	±0	90 000	2019–2020
Summa beställningsbemyndiganden		±0	4 141 000	

BILAGA 6

Reservanternas anslagsförslag

Reservation (SD)

Förslag till beslut om anslag för 2018 inom utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag
1:1 Statens energimyndighet	-38 000	275 389
1:2 Insatser för energieffektivisering	+117 000	350 000
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	-10 000	0
1:4 Energiforskning	-150 000	1 327 723
1:5 Planeringsstöd för vindkraft	-85 000	0
1:6 Energimarknadsinspektionen	±0	120 914
1:7 Energiteknik	-975 000	0
1:8 Elberedskap	±0	258 000
1:9 Avgifter till internationella organisationer	+1 000	26 328
1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	-90 000	0
<i>Nya anslag</i>		
99:1 Forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft	+150 000	150 000
99:2 Investeringsstöd biogas	+75 000	75 000
99:3 Vätgasstrategi	+100 000	100 000
Summa för utgiftsområdet	-905 000	2 683 354

BILAGA 7

Reservanternas förslag till beställningsmyndiganden

Reservation (SD)

Utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag	Tidsperiod
1:2 Insatser för energieffektivisering	±0	185 000	2019–2021
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	–10 000	0	2019–2020
1:4 Energiforskning	±0	3 450 000	2019–2023
1:5 Planeringsstöd för vindkraft	–70 000	0	2019–2020
1:7 Energiteknik	–50 000	0	2019
1:8 Elberedskap	±0	250 000	2019–2022
1:9 Avgifter till internationella organisationer	±0	36 000	2019–2020
1:10 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	–90 000	0	2019–2020
Summa för utgiftsområdet	–220 000	3 921 000	